

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Ondřej Koběřský

Daňová optimalizace ve vztahu ke státům nabízejícím privilegovaný
daňový režim

Diplomová práce

Olomouc 2018/2019

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Daňová optimalizace ve vztahu ke státům nabízejícím privilegovaný daňový režim vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 20. března 2019.

Ondřej Koběřský

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí své diplomové práce JUDr. Kristýně Řezníčkové, Ph.D. za trpělivost, cenné rady, připomínky a spolupráci. Rovněž bych chtěl poděkovat svým rodičům, přátelům a přítelkyni za nekonečnou podporu a důvěru, že celé studium zvládnu a zdárně dotáhnu do konce.

Obsah

1	ÚVOD	5
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	7
2.1	DEFINICE DANĚ	7
2.2	POJEM DAŇOVÉ OPTIMALIZACE	7
2.2.1	<i>Daňová optimalizace, nebo daňový únik</i>	9
2.3	POJEM DAŇOVÉHO RÁJE	11
2.3.1	<i>Historie zemí s privilegovaným daňovým režimem</i>	14
2.3.2	<i>Rozdělení Onshore a Offshore podnikání</i>	16
3	MEZINÁRODNÍ DAŇOVÉ PLÁNOVÁNÍ A JEHO VYUŽITÍ V ZEMÍCH S PRIVILEGOVANÝM DAŇOVÝM REŽIMEM	19
3.1	PRINCIP TERITORIALITY, PRINCIP REZIDENČNÍ A PRINCIP ZDANĚNÍ U ZDROJE V MEZINÁRODNÍM ZDANĚNÍ	19
3.2	SMLOUVY O ZAMEZENÍ DVOJÍHO ZDANĚNÍ	21
3.3	FORMY PODNIKATELSKÝCH USKUPENÍ PRO DAŇOVOU OPTIMALIZACI	23
3.3.1	<i>Evropská společnost</i>	23
3.3.2	<i>Shell company</i>	24
3.3.3	<i>Nadace</i>	24
3.3.4	<i>Trust</i>	25
3.4	DAŇOVÁ OPTIMALIZACE PRÁVNICKÝCH OSOB V MEZINÁRODNÍM DAŇOVÉM PLÁNOVÁNÍ	26
3.4.1	<i>Transferové ceny</i>	27
3.4.2	<i>Holdingové struktury a využití treaty shoppingu</i>	30
3.4.3	<i>Double Irish Dutch sandwich</i>	33
3.4.4	<i>Repatriace zisku</i>	35
4	EKONOMICKÉ DOPADY ZEMÍ S PRIVILEGOVANÝM DAŇOVÝM REŽIMEM	37
4.1	GLOBALNÍ ZISK A ZTRÁTA V DŮSLEDKU PŘEVÁDĚNÍ ZISKŮ DO ZEMÍ S PRIVILEGOVANÝM DAŇOVÝM REŽIMEM.....	41
4.2	VLIV PŘEVÁDĚNÍ ZISKŮ DO ZEMÍ S PRIVILEGOVANÝM DAŇOVÝM REŽIMEM NA DAŇ Z PŘÍJMU PO	42
5	ZÁVĚR	44
	SEZNAM ZKRATEK	46
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	47

1 Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si zvolil Daňová optimalizace ve vztahu ke státům nabízejícím privilegovaný daňový režim. Hlavním důvodem, proč jsem si zvolil toto téma, je to, že i přes to, že daňové ráje existují desítky let, je toto téma nadále aktuální. Daňové ráje se stávají stále větší přítěží pro celý svět, kdy se jednotlivé země snaží danou problematiku regulovat vytvářením různých pravidel, kterými by se daly omezit. V současnosti je velkým problémem rozeznávat, co je daňový únik, který je postižitelný dle trestního práva, a co je daňová optimalizace, která je legálním řešením a využívají ji nadnárodní společnosti, jako je například Apple. V současné době je mezi těmito pojmy jen velmi tenká hranice, kterou se snaží stanovit zejména judikatura soudů.

Vzhledem k tomu, že se jedná o rozsáhlé téma, o kterém lze psát z mnoha různých pohledů, rozhodl jsem se zaměřit zejména na problematiku mezinárodního daňového plánování a dále na ekonomické a právní důsledky zemí s privilegovaným daňovým režimem.

Stěžejní metodou mé práce bude vyhodnocení dosavadní a dostupné literatury s deduktivním vyvozením závěrů.

Cílem mé práce je stanovit rozdíl mezi zemí označovanou jako daňový ráj a onshore/offshore lokací, jelikož je třeba tyto pojmy rozlišovat, protože mají rozdílný význam a často jsou mylně spojovány. Dalším mým cílem bylo zaměřit se na techniky daňové optimalizace právnických osob v zemích s privilegovaným daňovým režimem, jako je například Irsko.

Svou práci jsem rozdělil do tří kapitol, kdy první kapitola bude obsahovat teoretická východiska pro mou práci, zejména tedy rozeberu pojmy jako daňový ráj, jaký je rozdíl mezi daňovou optimalizací a daňovým únikem z právního hlediska a mezi onshore/ offshore lokacemi a podnikáním. Využiji převážně metodu indukce, analýzy a deskriptivní metodu. V této kapitole budu vycházet zejména z monografií, jako je Daňové teorie s praktickou aplikací od Jana Širokého a dále například knihy Mezinárodní daňové plánování od autorů Štěpána Kleina a Karla Žídka.

Ve druhé kapitole se budu snažit rozebrat problematiku smluv o zamezení dvojího zdanění a také se zaměřit na subjekty, které jsou zakládány v jednotlivých daňových rájích, jako jsou evropské společnosti, nadace a trusty. Stěžejním ve druhé kapitole bude ukázat techniky daňové optimalizace nadnárodních společností, jako je například společnost Apple a Google. Využiji převážně metodu komparace, dedukce a syntézy. V druhé kapitole budu vycházet zejména z monografie Daňová optimalizace od Ludmily Klimešové, která bude pro mou práci stěžejní, jelikož se jedná o novou publikaci z roku 2018. V této části práce se

pokusím odpovědět na výzkumnou otázku: Jaká jsou kritéria pro vymezení hranice mezi daňovou optimalizací a daňovým únikem?

Ve své třetí kapitole se budu snažit rozebrat ekonomické a právní dopady daňových rájů na Spojené státy americké a Evropskou unii. V této kapitole se budu zabývat převáděním zisků mezi mateřskými a dceřinými společnostmi se sídlem v rozdílných státech, které se nacházejí po celém světě, a jejich převáděním do daňových rájů. Využiji převážně metodu explanace, dedukce a analýzy. V této kapitole budu vycházet zejména ze studie *The missing profits of nations* od trojice autorů Thomase Tørsløva, Ludwiga Wiera a Gabriela Zucmana, kdy se budu do své práce snažit začlenit i jednotlivé grafy z jejich studie, aby má práce byla přehlednější a jasnější.

V celé své práci budu často označovat země s privilegovaným daňovým režimem pod pojmem „daňové ráje“, budu tak činit zejména pro zkrácení odborného termínu a zjednodušení práce. Jsem si vědom, že se nejedná o odborné označení, což i dále rozvádím v první kapitole.

2 Teoretická východiska

V první kapitole své diplomové práce bych rád vysvětlil několik stěžejních pojmů, jako jsou daně, daňové optimalizace, daňové ráje, jejich historii a rozdíl mezi offshore a onshore podnikáním, které, jak se domnívám, jsou pro mou práci důležité a pomohou čtenáři se v ní lépe orientovat.

2.1 Definice daně

Pojem daně a význam s ní spojený zná lidstvo již od nepaměti. Jak v 18. století pravil slavný americký politik a diplomat Benjamin Franklin „Na tomto světě není nic jistého mimo smrt a placení daní.“¹ K tomu lze říci, že tento velmi slavný a známý citát byl jistě pravdivý v Americe 18. století, ale takřka určitě by se celý nemohl vztahovat na dnešní dobu, 21. století, ve světě daňové optimalizace a daňových rájů.

Jednotliví autoři nám nabízejí četné definice. *Z hlediska právního je daň platební povinností, kterou stát stanoví zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, tj. pro státní rozpočet, aniž přitom poskytuje zdaňovaným subjektům ekvivalentní protiplnění“.*² Jako další definici lze uvést, že daně jsou „platební povinností, kterou stát stanoví zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, tj. pro veřejný rozpočet, aniž přitom poskytuje zdaňovaným subjektům ekvivalentní protiplnění.“³ U nás v České republice nemáme jasně vymezenou definici daně, přestože je v zákonech tento pojem běžně využíván.

Z těchto definic daně nám tedy jasně vyplývá, že mezi podstatné vlastnosti daně patří její nenávratnost či neekvivalentnost vůči zdaňovaným subjektům a také její vázanost zákonem, díky které lze mluvit o její vynutitelnosti i proti vůli daňových subjektů. Daně se platí buďto v pravidelných intervalech, nebo jejich placení souvisí s předem danou skutečností, jako je například placení daně z nabytí nemovitých věcí.⁴

2.2 Pojem daňové optimalizace

Význam daňové optimalizace neboli daňového plánování spočívá v co největším snížení daňové povinnosti pro daňový subjekt, kdy daň se v rámci daňového plánování bere jako náklad, který vede ke zvyšování daňové povinnosti subjektu, a proto se ho snaží mít co nejmenší, aby tak daňový subjekt dosáhl co nejvyššího zisku za rozhodné období. Vše musí

¹ Citáty. *Citáty na téma daně* [online]. citáty.net. [cit. 29. října 2018]. Dostupné na < <https://citaty.net/temata/dan> >.

² HENDRYCH, Dušan a kol. Právní slovník 3. vydání. Praha: Vydavatelství C.H. Beck, 2009. s. 326.

³ BAKEŠ, Milan; KARFÍKOVÁ, Marie; KOTÁB, Petr. Finanční právo. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 154.

⁴ SOVOVÁ, Olga, FIALA, Zdeněk. Základy finančního a daňového práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 26.

probíhat legálním způsobem, tedy v rámci právních předpisů či využíváním administrativních mezer dané země, nicméně se nemusí jednat pouze o daňové plánování v rámci České republiky, ale také na mezinárodní úrovni. Taktéž lze rozlišovat různé strategie daňového plánování od těch, které provázejí daňový subjekt od počátku jeho existence po jeho zánik, nebo po několik zdaňovacích období, jako je například volba země, kde bude sídlo firmy, až po ty, které rozhodují jen o krátkých časových úsecích v existenci daňového subjektu, jako je například uplatňování výdajů paušálně, nebo ve skutečné výši.⁵ Jde o využívání všech zákonných daňových benefitů, výjimek, mezer, které mohou být úmyslně nebo i neúmyslně vytvořeny zákonodárci.⁶ S výše uvedeným lze jen souhlasit, je však vždy nutné dodat, že pokud jde o využívání mezer v zákoně, je zde jen velmi tenká hranice mezi daňovou optimalizací a daňovým únikem, kdy subjekt už zákony přímo obchází.

K daňové optimalizaci se vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku, kdy daňovou optimalizaci či plánování lze popsat tak, že „*daňový subjekt volí z různých do úvahy přicházejících alternativ, které mají svůj samostatný smysl, tu, která je pro něho daňově nejvýhodnější, což je legitimní, právem aprobovaný postup.*“⁷

V návaznosti na výše uvedené lze tedy tvrdit, že daňová optimalizace nejenže pomáhá snížit „náklady“ daným daňovým subjektům, a tedy jim zvýšit zisk, ale také je nástrojem, který je ku prospěchu dané zemi, kdy čím lze v dané zemi výhodněji daňově optimalizovat, tím lákavější ta dána země pro zahraniční investory je a tím do země plyne více zahraničního kapitálu. Země si toto uvědomují a své legislativy tomuto dokonce přizpůsobují. Samozřejmě s přibývajícím kapitálem, který do země putuje, roste i prosperita dané země a její ekonomika.

Mezi nejdůležitější cíle daňové optimalizace patří bezpochyby daň z příjmu právnických osob, která je pro daňové subjekty, tedy pouze pro právnické osoby, stěžejní. Oproti tomu DPH v Evropské unii není tak optimalizována, protože legislativa Evropské unie v této oblasti nastolila jednotná pravidla pro její uplatňování jednotlivými nařízeními.

Dalším důležitým aspektem je zvolení formy podnikání, tzn. využití různých mezinárodních struktur, a právě správně zvolené vnitřní vztahy v rámci struktury jsou klíčem k co nejvyšší daňové optimalizaci. Správné nastavení poměru vlastnictví hmotného a nehmotného majetku má bezpochyby dopad na výslednou vyměřenou sazbu daně, kdy

⁵ ROUDNÝ, Václav. *Daňové plánování 1. část* [online]. mzdovapraxe.cz, 3. 11. 2005 [cit. 22. října 2018]. Dostupné na <<http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d1557v1533-danove-planovani-1-cast/>>.

⁶ ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie s praktickou aplikací 2. vydání*. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2008. s 241

⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. prosince 2007, sp. zn. 1 Afs 35/2007

nehmotný majetek podléhá nižšímu, nebo dokonce žádnému zdanění.⁸ K tomu všemu však nelze opomenout fakt, že jsou zde i další faktory, které jsou pro daňový subjekt podstatné, a to je především hospodářská a politická stabilita dané země. Daňový subjekt musí předem vzít v úvahu i to, jestli si daná země prošla v minulosti politickými převraty, a tedy jak stabilní je její politické zázemí. To vše daňový subjekt musí zvažovat. Dále také se musí zaměřit na její administrativní aparát, byrokracii, existenci dohod o zamezení dvojího zdanění a další.

2.2.1 Daňová optimalizace, nebo daňový únik

Pokud se začteme do anglicky psaných textů s tématem daňových rájů, bez pochyby narazíme na dva známé anglické výrazy spojené s odváděním daní. Prvním z nich je „tax avoidance“, který někteří autoři překládají jako „vyhýbaní se placení daní“, já ho ve své práci budu používat jako výraz pro daňovou optimalizaci. Druhým z nich je „tax evasion“, kterým všichni označují daňový únik.

S problematikou daňové optimalizace a daňového úniku neodmyslitelně souvisí míra zdanění. Tato míra pak nastavuje ekonomickou a psychologickou hranici. Ekonomická hranice nám určuje maximální výši zdanění, při které nebude poškozena ekonomika dané země. V teoretické rovině se jedná o všechny hrubý domácí produkt vybrané země. Psychologickou hranicí míníme individuální pocit daňového subjektu, určitou hranici, kterou má subjektivně určenou, a do jejího překročení nevnímá zdanění. Nad tuto hranici však subjekt pocituje odpor k odvádění daňové povinnosti, který může vyústit v daňový únik. K výši psychologické hranice přispívají média, zákony, administrativa, kdy pokud má subjekt pocit, že daňová kontrola nefunguje, má tím větší tendence podvádět.⁹ Je třeba říci, že ekonomická hranice je nám objektivně dána, zato psychologická hranice je pocitová a může se měnit vnějšími podněty a také povahou subjektu a jeho přístupem. Daňovou kontrolu v České republice vykonává finanční správa na vysoké úrovni, a přispívá tak k pomyslnému zvýšení psychologické hranice.

Pojem daňové optimalizace jsem se pokusil shrnout ve své práci výše. Z toho všeho vyplývá, že daňová optimalizace může být jak legální, tak i nelegální, a to vše je odděleno velmi tenkou a nejasnou hranicí, vždy se však musí přihlížet k individuálním okolnostem.

K optimalizaci dochází snížením daňového základu tím, že se uplatní náklady, které přímo souvisí s podnikáním např. přikoupení dalšího počítače do kanceláře. Dalším způsobem je využívání legislativy, což bývá např. využívání mezer v zákoně, kdy se místo samotné

⁸ AKONT®. *Mezinárodní daňové plánování* [online]. Akont.cz [cit. 25. října 2018]. Dostupné na <<https://www.akont.cz/reseni/mezinarodni-danove-planovani.html>>.

⁹ ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie s praktickou aplikací 2. vydání*. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2008. s. 240 – 241.

nemovitosti převede společnost vlastníci nemovitost a tímto nejsou splněny požadavky dané zákonem pro odvedení daně.¹⁰ Nesmí se však jednat o naplnění §555 odst. 2. zák. č. 89/2012 Sb., který říká „§ 555 (1) Právní jednání se posuzuje podle svého obsahu. (2) Má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho pravé povahy.“¹¹ Na takové jednání by se hledělo, jako by nebylo. Nástrojem daňové optimalizace je i daňový ráj. Posledním způsobem pak je daňový únik.¹² Téměř všechny výše uvedené metody jsou zvláštní v tom, že je lze provést zákonným, ale i nezákonným způsobem, přičemž záleží pouze na tom, jaké provedení si zvolí daňový subjekt. Pokud se ale jedná o daňový únik neboli „tax evasion“, ten se řadí pouze mezi nezákonné způsoby daňové optimalizace, přičemž mi připadá trochu kontroverzní ho řadit mezi způsoby daňové optimalizace a nevyčlenit mu samostatnou kategorii, ale při hlubším zamyšlení to má své opodstatnění, jelikož splňuje základní podstatu daňové optimalizace.

Daňový únik se řadí mezi nelegální způsoby, jak optimalizovat svou daňovou zátěž. Tak jako u daňové optimalizace nenajdeme jeho zákonnou definici a různí autoři ho vymezují rozdílně. Dle Aleše se daňovým únikem rozumí zkrátka neplnění daňové povinnosti, a to záměrně.¹³ Lenártová daňový únik popisuje jako „výsledky takového cílevědomého ekonomického chování daňových subjektů (poplatníků i plátců), které vedou ke snížení, resp. anulování jejich daňové povinnosti vůči státu nebo k jakémukoliv jinému ekonomickému prospěchu, který vyplývá z daní, a to na legálním nebo nelegálním základě“.¹⁴ Podle Kociny je daňový únik nezákonná cesta, jak snížit svou daňovou povinnost, přičemž nemusí jít vždy o úmysl, ale může se jednat o nedbalost či pouze nepozornost či nepochopení zákonné úpravy a výsledkem je nesprávné odvedení daně.¹⁵ Dle Skalické daňový únik lze charakterizovat „jako úmyslné protiprávní jednání, nebo jako chování spočívající v přímém porušení daňového práva ve snaze uniknout placení daní.“¹⁶

¹⁰ JANOVEC, Michal. Daňové úniky jako nelegální daňová optimalizace. In BABČÁK, Vladimír, ROMÁNOVÁ, Anna, VOJNÍKOVÁ, Ivana (ed.). *Daňové právo vs. Daňové podvody a daňové úniky*. Košice: Nakladatelství Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, 2015, s. 207-208.

¹¹ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹² JANOVEC, Michal. Daňové úniky jako nelegální daňová optimalizace. In BABČÁK, Vladimír, ROMÁNOVÁ, Anna, VOJNÍKOVÁ, Ivana (ed.). *Daňové právo vs. Daňové podvody a daňové úniky*. Košice: Nakladatelství Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, 2015, s. 207-208

¹³ ALEŠ, Jan. Daňový únik. *Právo a podnikání*, 2000, roč. 142, č. 6, s. 22.

¹⁴ LENÁRTOVÁ, Gabriela. Faktory vzniku daňových únikov, 2000, roč. 29, č. 3, s. 241

¹⁵ KOCINA, Jan. *Daňové trestné činy*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2014. s. 83.

¹⁶ SKALICKÁ, Hana. Daňové úniky, daňové podvody a jejich trestněprávní konsekvence – porovnání české a slovenské právní úpravy. In BABČÁK, Vladimír, ROMÁNOVÁ, Anna, VOJNÍKOVÁ, Ivana (ed.). *Daňové právo vs. Daňové podvody a daňové úniky*. Košice: Nakladatelství Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, 2015, s. 23.

Když srovnám všechny čtyři vymezení pojmu, vyplyne mi, že jediné, co mají společného, je to, že daňový únik je nezákonný způsob, jak se daňový subjekt snaží obejít svou daňovou povinnost. Definice Aleše se mi zdá příliš strohá a zjednodušená. Definice Lenártové a Skalické dle mého postrádá subjektivní stránku daňového úniku, tedy to, zdali se jedná o čin úmyslný, nebo neúmyslný, či lze obojí. Vše dle mého obsahuje definice Kociny, který upozorňuje na to, že se jedná o protizákonný čin, který lze spáchat úmyslně, ale i nedbalostně.

Daňové úniky jsou v českém právu zakotveny v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění. Spadají do hlavy VI. dílu 2. trestné činy daňové, poplatkové a devizové, jedná se o trestné činy hospodářské. Trestní zákoník § 240 ve své základní skutkové podstatě, hovoří o zkrácení daně, cla, pojistného na sociální zabezpečení a podobných plateb ve větším rozsahu. V § 241 trestního zákoníku je upravena skutková podstata týkající se zaměstnavatelů a jejich zákonné povinnosti odvádět daně, nebo jiné podobné platby za své zaměstnance, nebo jiné osoby, přičemž se musí stejně jako v § 240 trestního zákoníku jednat o neodvedení ve větším rozsahu. Přičemž dle § 138 trestního zákoníku větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč.¹⁷ Výše škody se určí jako rozdíl mezi daní, kterou měl daňový subjekt odvést, a výší, kterou objektivně odvedl, přičemž pokud pachatel zkrátí více druhu daní, škody se sčítají a pachatel spáchal pouze jeden skutek. Pokud pachatel nedosáhl škody alespoň 50 000 Kč, nelze skutek kvalifikovat jako trestný čin a s pachatelem by bylo vedeno pouze daňové řízení a zde by mu byla stanovena rovněž sankce. Pachatel se nejčastěji daňového úniku dopustí tak, že předloží např. falešné faktury, nebo zkreslí účetnictví, zatají příjem, nebo pokud se jedná o zaměstnavatele, neodvede daň nebo jinou platbu příslušné instituci.¹⁸

2.3 Pojem daňového ráje

Pod pojmem ráj si většina z nás představí písečné pláže nějakého slunečného ostrova. Pod pojmem daňový ráj si většina lidí představí tentýž slunečný ostrov, na kterém movití lidé, nebo nadnárodní firmy skrývají své peníze před jejich zdaněním. Co však je daňový ráj doopravdy? Stejně jako u definice daně ani zde neexistuje zákonem stanovená definice daňového ráje. Vymezení daňového ráje se liší autor od autora a jejich pohledů na věc. Jsou

¹⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ SKALICKÁ, Hana. Daňové úniky, daňové podvody a jejich trestněprávní konsekvence – porovnání české a slovenské právní úpravy. In BABČÁK, Vladimír, ROMÁNOVÁ, Anna, VOJNÍKOVÁ, Ivana (ed.). *Daňové právo vs. Daňové podvody a daňové úniky*. Košice: Nakladatelství Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, 2015, s 239-240

však 3 subjekty, bez kterých by žádný daňový ráj nemohl fungovat. Jsou to právníci, banky a účetní, všichni dohromady drží daňový ráj v chodu. Je třeba uvést, že ani pojem daňový ráj není z právního hlediska správně. Mnoho autorů odborných publikací proto používá pojmy jako země s preferovaným daňovým režimem, popřípadě zvýhodněným daňovým režimem, či dokonce offshore centrum. V anglicky psaných odborných publikacích se pak setkáváme s termínem „tax haven“.

Petrovič popisuje daňový ráj jako „*jakoukoliv zemi, jejíž zákony, nařízení, tradice a v některých případech smluvní ustanovení umožňují snížení celkového daňového zatížení*“¹⁹. Klein píše, že daňovým rájem je „*každá oblast, která nezdaňuje určité, či všechny ekonomické aktivity nebo majetek, nebo určité či všechny subjekty.*“²⁰ Klimešová za něj považuje „*takový stát, jehož zákony, popřípadě i jím uzavřená soustava smluv o zamezení dvojího zdanění, umožňuje velice nízké, popřípadě vůbec žádné zdanění, a to zejména u daní důchodového typu (z příjmu).*“²¹ Z popisu tedy můžeme vydedukovat, že daňový ráj je jakákoliv oblast, země, která pomocí určitých nástrojů, buďto snižuje daňový základ daňového subjektu, a ten pak platí nižší daně, než by například platil ve své zemi. Anebo daňový ráj může daňovému subjektu v určitých případech nabídnout až nulovou daňovou sazbu za obvykle nízký paušální poplatek, který může být placen buď jednorázově, anebo opakovaně za předem stanovených skutečností.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) identifikovala několik klíčových faktorů, které dělají z dané země daňový ráj. Jedná se o:

- 1) žádné, nebo nízké daně,
- 2) nedostatek výměny informací o daňových subjektech,
- 3) netransparentnost,
- 4) bez požadavku vyvíjení podstatné podnikatelské aktivity na daném území.²²

Nálepku daňový ráj nesou země, ve kterých je přímo upravena legislativa, která má cizincům pomoci se vyhnout placení daní. Jedná se často o malé země s velmi nízkou populací a s malými, nebo žádnými přírodními zdroji. Jejich nejluxusnějším zdrojem je jejich svoboda a samostatnost, která jim dává možnost vytvořit právní a daňový systém, jenž přiláká velké množství zahraničního kapitálu, jenž se využije na činnost státu a chod neúměrně

¹⁹ PETROVIČ, Pavel. a kol. Encyklopedie daňových rájů a jejich využití. Praha: Vydavatelství Akont, 1998. s. 29.

²⁰ KLEIN, Štěpán. *Daňové ráje...aby nebyly daňovým peklem*. 1. vydání. Ostrava: Vydavatelství Jiří Motloch – Sagit, 1998. s. 7.

²¹ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 213 s.

²² OECD. *COUNTERING OFFSHORE TAX EVASION* [online]. oecd.org, 28. září 2009 [cit. 2. listopadu 2018]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/42469606.pdf>>.

velkého bankovního a finančního sektoru.²³ Problém tedy může nastat, když země kombinuje nízké nebo žádné daně s netransparentností finančního a bankovního sektoru. Země pod vedením OECD mají velmi transparentní bankovní systémy, které jsou pod kontrolou a neustálým dozorem a každá odchylka je okamžitě hlášena. Mezi země OECD patří např. Rakousko, Kanada, ale i Česká republika. Kdežto když jsou peníze převedeny do daňových rájů, jsou jen těžko vystopovatelné právě kvůli netransparentnosti systému, navíc velké množství daňových rájů nepožaduje vedení účetnictví.

Výše jsem zmínil, že jedním ze základních rysů daňových rájů je netransparentnost celého finančního systému, jednoduše daná země nesdílí žádné informace týkající se finančního a daňového sektoru s jinými státy.

OECD tyto země kvůli nespolupráci ve výměně informací přidává na černou listinu, kterou vede od roku 2000. Státy na ní vedené mají nálepku států, které nespolupracují s celosvětovým bojem proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Černá listina má státům snížit atraktivitu v očích zahraničních investorů. Černá listina obsahuje země jako Algeria, Maroko, Montserrat.²⁴

Jaký vliv má tato černá listina na investory a další subjekty, je otázkou. Jelikož minimálně část z nich si vybírá dané jurisdikce právě kvůli jejich neprůhlednosti systému.

Část daňových rájů se chce vyhnout tomu, aby byla OECD na černou listinu přidána, nebo se snaží být z ní odstraněna, proto uzavírá s OECD tzv. dohody TIEA (Tax Information Exchange Agreements). Dohody TIEA jsou dvoustranné mezinárodní dohody o výměně informací v daňových záležitostech mezi daňovými ráji a dalšími zeměmi, neboli mezi onshore a offshore jurisdikcemi. Informace se poskytují na žádost správce daně. Cílem dohod je co nejvíce zamezit daňovým únikům a také pozitivně působit na všechny daňové poplatníky. V současnosti má Česká republika uzavřených 13 TIEA dohod. Mezi nimi jsou dohody například s Britskými Panenskými ostrovy, Republikou San Marino a s Monackým knížectvím.²⁵

Většina daňových rájů, které dnes existují, se vyvinula kolem dvou politicko-geografických center, a to kolem Velké Británie, které zahrnují Isle of Man, Jersey, zámořská teritoria jako Kajmanské ostrovy, Britské Panenské ostrovy a také dnes nezávislé kolonie jako

²³ Whistleblowerjusticenetwork. *What Is A Tax Haven?* [online].whistleblowerjusticenetwork.net [cit. 2. listopadu 2018] Dostupné na <<https://whistleblowerjustice.net/what-is-a-tax-haven/>>.

²⁴ Wikipedia. *FATF blacklist* [online]. Wikipedia.org, 13 listopadu 2018 [cit. 20. listopadu]. Dostupné na <https://en.wikipedia.org/wiki/FATF_blacklist#February_2016_statement>.

²⁵ Oddělení 2502. *Přehled dohod TIEA*. [online].mcfrcz, 16. 1. 2013, aktualizováno 26. 10. 2017 [cit. 25. října 2008]. Dostupné na <<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/prehled-dohod-tiea>>.

Hongkong, Singapur. Druhé centrum jsou evropské země Beneluxu, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko, dále v Evropě pak samozřejmě Švýcarsko a Lichtenštejnsko. Velcí hráči na polích daňových rájů, kteří nezapadají do tohoto rozdělení, v dnešní době jsou Panama, Uruguay a Dubaj.

2.3.1 Historie zemí s privilegovaným daňovým režimem

Ve 21. století daňové ráje v očích laické veřejnosti provází směsice pochybností a negativních závěrů, kdy daňové ráje má veřejnost zafixované jako způsob, kterým bohatí vyžívají na systém a na obyčejné lidi. Není se čemu divit, daňové ráje za posledních několik desetiletí provázelo a do nynějška provází několik velkých skandálů. Za všechny lze zmínit poslední problém v oblasti daňových rájů, a to v roce 2016 „Panama Papers“, do kterého byli zapleteni vrcholoví sportovci jako Tomáš Berdych, nebo Cristiano Ronaldo, celebrity, podnikatelé, včetně několika hlav států, např. Argentiny, nebo Ukrajiny. To vše je umocněno velkou netransparentností systému a vazeb a je známo, že lidé se bojí a jsou nedůvěřiví k věcem, kterým nerozumí.

Počátek historie daňových rájů nesahá, jak by se mohlo zdát, do 19. století, ale mnohem dále. Nejednalo se sice o daňový ráj, tak jak ho chápeme nyní, ale již ve středověku vládci poskytovali některým svým územím daňové úlevy, nebo i celkové osvobození od daní, převážně kvůli tomu, aby si zajistili loajalitu místního obyvatelstva.²⁶ První instance, které se podobají daňovým rájům, začínají vznikat ke konci 19. století v USA ve státech New Jersey a Delaware. Ani v dnešní době nelze o těchto dvou státech mluvit striktně jako o daňových rájích, ale lze je považovat za jakési předchůdce a zakladatele myšlenky a pravidel, které jsou později inkorporovány do novodobých daňových rájů 20. a 21. století. V New Jersey byl kolem roku 1880 přijat zákon o obchodních společnostech, který společnostem poskytl mnohem větší volnost akvizic, fúzí, nebo možnost růstu, to samozřejmě zajistilo New Jersey velký příliv nových firem, které přicházely ze zahraničí za lepšími podnikatelskými podmínkami, a samozřejmě příliv nového s tím souvisejícího kapitálu. Toho si všiml stát Delaware, který se snažil o ještě větší poskytování volnosti a vstřícnosti nově vzniklým firmám ze zahraničí.²⁷ Státy New Jersey a Delaware byly tedy první, kdo začal s vytvářením zákonů a technik příznivých pro zahraniční investory. Lze tedy říct a je až zarážející, že zásady, myšlenky a nástroje, které dnes používají novodobé daňové ráje, vznikly ve

²⁶ Offshorenews. *Historie offshore finančních služeb*[online]. Offshorenews.cz [cit. 18. listopadu 2018]. Dostupné na < <http://offshorenews.cz/> >.

²⁷ PALAN, Ronen. *The history of tax havens*. [online]. health-equity.lib.umd.edu, 1. listopadu 2009 [cit. 18. listopadu 2018]. Dostupné na < <http://health-equity.lib.umd.edu/4042/1/policy-paper-92.html#con> >.

velkých zemích, které samy proti daňovým rájům dnes rády bojují. Tyto techniky později na začátku 20. století okopírovalo Švýcarsko, a přivedlo je tak do Evropy.²⁸

Zatímco Amerika přišla s novou příznivou legislativou, která sloužila k přilákání zahraničních firem, Britové začali s úplně novým fenoménem, a to s možností zřídit virtuální sídlo společnosti ve Velké Británii, aniž by zde bylo sídlo fyzické, s možností neplatit zde žádné daně. Tímto položili základní kámen všech daňových rájů. Tento fenomén se samozřejmě stejně jako v Americe rozšířil dále do celého Britského impéria, hlavně do Baham a Kajmanských ostrovů. V Evropě po roce 1929, kdy propukla krize a série pádů velkých bank, se Švýcarsko rozhodlo, že zabezpečí svůj bankovní systém a přijalo v roce 1934 nový zákon, který v článku 47 posiluje bankovní tajemství, které je nově pod ochranou trestního práva.²⁹ V roce 1927 byla na Bermudách založena první kaptivní pojišťovna.³⁰ V Evropě první offshore centrum vzniklo v Lucemburku o 2 roky později. Ten pravý boom však nastává až po 2. světové válce.³¹ Švýcarské bankovní tajemství se tak pomyslně připojilo k americkým zákonům a britským virtuálním sídlům, a vytvořilo tak 3. neodmyslitelný pilíř všech moderních daňových rájů.

Velký boom daňových rájů je obvykle spojován se zvedáním daní v roce 1960. Toto je však zavádějící. Za první velké množství daňových rájů vzniklo mnohem dříve, jak jsem psal výše. Za druhé, léta kolem roku 1960 nejsou důležitá jen proto, že se zavádělo plošné zvyšování daní ve vyspělých zemích, ale především kvůli krokům Bank of England v roce 1957 a zřízení Euromarketu. V září 1957 Bank of England přijala návrh, že na transakci, která proběhne u britských bank mezi věřitelem a dlužníkem, kteří nebyli přímo z Velké Británie, nebude uvalena žádná daň. Stačilo jen, že se transakce odehrála v Londýně, takto vznikl Euromarket, neregulované území. V roce 1966 Kajmanské ostrovy přijaly soubor nových zákonů, které se týkaly trustů, bank a výměny informací a inkorporovaly všechny dosud známé praktiky daňových rájů. Vše dopadlo úspěšně a dle statistik BIS byly Kajmanské ostrovy v roce 2008 4. největším finančním centrem na světě. Kolem roku 1990 bylo na světě asi 60 až 100 daňových rájů. Rozpětí je velké díky absenci jednotné definice daňového ráje.

²⁸ PALAN, Ronen. *The history of tax havens*. [online]. health-equity.lib.umd.edu, 1. listopadu 2009 [cit. 18. listopadu 2018]. Dostupné na < <http://health-equity.lib.umd.edu/4042/1/policy-paper-92.html#con>>.

²⁹ PALAN, Ronen. *The history of tax havens*. [online]. health-equity.lib.umd.edu, 1. listopadu 2009 [cit. 18. listopadu 2018]. Dostupné na < <http://health-equity.lib.umd.edu/4042/1/policy-paper-92.html#con>>.

³⁰ „Kaptivní pojišťovna je speciální závislá pojišťovna, která je zakládána mateřskou společností pro účely pojištění aktivit holdingu. Kaptivní pojišťovny bývají zakládány v offshore zemích, kde jejich zisk obvykle nepodléhá zdanění (pojišťovny musí platit pouze roční paušální daň)“. Blíže AKONT®. *Slovník nejdůležitějších pojmů* [online]. akont.cz, [cit. 2. 2. 2019]. Dostupné na < https://www.akont.cz/nase-znalosti/slovník-nejdůležitějších-pojmu.html/128_694-kaptivni-pojistovna-captive-insurance-company>.

³¹ PETROVIČ, Pavel. a kol. *Encyklopedie daňových rájů a jejich využití*. Praha: Vydavatelství Akont, 1998. s. 29.

Další statistiky ukazují, že až 1/3 všech zahraničních plateb šla přes daňové ráje.³² V 21. století jsou daňové ráje pod stále větším tlakem, ať už se jedná o tlak a regulace OECD, nebo o velký zájem médií, novinářů a hlav států a je s nimi spojeno několik kauz kvůli daňovým únikům. Současně jejich počet stále narůstá a začínají si navzájem konkurovat, proto se jednotlivé daňové ráje nyní zaměřují pouze na určitá specifická odvětví, aby vyhověly úzce zaměřeným investorům.

Tvoří se nové zákony, které mají za cíl ještě více regulovat a zavést více transparentnosti do legislativy daňových rájů. Zvyšuje se dohled nad offshore bankovním sektorem, který je víc a víc regulován. Daňové ráje se snaží očistit svá jména zaváděním nové legislativy, která má ještě více zabránit praní špinavých peněz a financování terorismu a být v tomto směru transparentnější vůči ostatním státům.³³

2.3.2 Rozdělení Onshore a Offshore podnikání

Pojem „*offshore*“ ve finančním světě popisuje podnikání společnosti, které provádí v jiné zemi než v té, ve které má sídlo. V této zemi, kde má sídlo, je obvykle nižší daňové zatížení, nebo jiné finanční výhody. Je třeba říci, že neexistuje offshore země. Jsou pouze země, které umožňují offshore podnikání. A za ty lze označit kteroukoliv zemi na světě včetně České republiky. Těžko najdeme v rámci Evropské unie zemi, která by neumožňovala offshore podnikání. Přičemž různé země se v rámci finančních výhod zaměřují na rozdílné věci např. Nizozemsko, které má obrovské množství dobře zpracovaných dohod o zamezení dvojího zdanění, jež se prostřednictvím těchto dohod specializuje na zamezení dvojího zdanění dividend.³⁴ Monako nemá žádnou daň z příjmů u fyzických osob, bydlení a majetku, ale přesto se zde daně platí, například je zde 20% DPH, daň z příjmu právnických osob je zde 33 %, pokud má tato právnická osoba více než ¼ svého obrátu mimo Monako.³⁵ To je dokonce víc, než platí právnické osoby v České republice. Výše uvedené výborně shrnuje názor Charlese A. Caina „*Neexistuje žádná „offshore země“ jako taková. Hranice mezi daňovými ráji a „zbytkem světa“ je velmi nezřetelná a při jejím vyznačování hrají svou úlohu kritéria, kterým každý přisuzuje různý stupeň důležitosti. Není možné některou zemi izolovat nebo různé země účelově sdružovat do skupin. Jsou pouze země, které ve větší či menší míře*

³² PALAN, Ronen. *The history of tax havens*. [online]. health-equity.lib.umd.edu, 1. listopadu 2009 [cit. 19. listopadu 2018]. Dostupné na <<http://health-equity.lib.umd.edu/4042/1/policy-paper-92.html#con>>.

³³ KLEIN, Štěpán, ŽÍDEK Karel. *Mezinárodní daňové plánování*. Praha: GRADA Publishing a. s., 2002. s. 14.

³⁴ AKONT®. *Význam slova offshore* [online]. Akont.cz [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_618-vyznam-slova-offshore/0>.

³⁵ CRAIG, Anthony. *Why is Monaco considered a tax haven?* [online]. Investopedia.com, 29. března 2018 [cit. 20. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.investopedia.com/ask/answers/060316/why-monaco-considered-tax-haven.asp>>.

umožňují „offshore podnikání“, tj. podnikání uskutečňované v jedné zemi a týkající se podnikatelů anebo majetku v zemi jiné, přičemž úřady v prvně zmíněné zemi na toto podnikání a z různých důvodů nevalují daňovou povinnost ani jej jinak nezatěžují.“³⁶

Nelze jednoznačně určit jasnou hranici mezi daňovým rájem a klasickou onshore zemí. Už jen z toho důvodu, že neexistuje jasně daná definice daňového ráje. Za onshore jurisdikci se považují „obvykle státy, které obecně zdaňují veškeré příjmy rezidentů a příjmy plynoucí z území daného státu u nerezidentů. Onshore země poskytují, v zájmu svého rozvoje a přísunu finančních prostředků do státní pokladny, různé daňové úlevy, osvobození nebo daňové prázdny, a to pouze na určité druhy ekonomických aktivit.“³⁷ Rozdíl tedy je třeba hledat ve stupni finančních výhod, spolupráce s ostatními zeměmi, transparentnosti, které daná země nabízí k podnikání, nikoliv podle její podstaty. Onshore země na rozdíl od tzv. offshore zemí dovolují zahraničním subjektům vykonávat podnikatelskou aktivitu v dané zemi a také ji tam dle zde platných zákonů zdaňují.

Podívejme se na Velkou Británii. Lidé, kteří zde bydlí, ale trvalý pobyt mají nahlášen mimo Velkou Británii, nemusí platit daně z příjmů, které získají mimo Velkou Británii. Panama například stále dovoluje akcie na majitele, které mohou být prakticky anonymně vlastněny a obchodovány. V Nizozemsku se zase neplatí daň z přijatých dividend a zisky z prodeje podílů a je zde dobrá vymahatelnost práva.³⁸ Nizozemsko je dále s Maltou a Kyprem špičkou v uzavírání sítí mezinárodních dohod o zamezení dvojího zdanění, jsou tak velmi oblíbenou destinací holdingových společností např. Agrofertu. Velká Británie s Irskem se zase specializují na osvobození rezidentů od daňové povinnosti.³⁹ V některých zahraničních periodikách je dokonce i Česká republika označována za daňový ráj, a to kvůli několika institutům v zákoně o daních z příjmu. Jsme označováni za onshore destinaci kvůli poskytování investičních pobídek, jako jsou slevy na dani, nebo paušálního uplatňování daňových výdajů u FO.⁴⁰ Ale jen málokdo by Velkou Británii nebo Nizozemsko, nebo dokonce Českou republiku prohlásil za daňový ráj, protože každá země nabízí určité daňové výhody a je jen na konkrétním daňovém subjektu, která z těchto výhod bude pro něj prioritou,

³⁶ PETROVIČ, Pavel a kol. *Encyklopedie mezinárodního daňového plánování*. Beroun: Vydavatelství NEWSLETTER – Martin Novotný, 2002. s. 15.

³⁷ AKONT®. *Slovník nejdůležitějších pojmů* [online]. Akont.cz [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.akont.cz/nase-znalosti/slovník-nejdulezitejsich-pojmu.html/128_2043-onshore-jurisdikce-onshore-jurisdiction>

³⁸ The Economist. *On or off, It's a matter of degree* [online]. The economist.com. 22 února 2007 [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.economist.com/special-report/2007/02/22/on-or-off>>.

³⁹ HABA, Viktor. *Mezinárodní daňové plánování* [online]. Finance.cz, 10. 6. 2010 [cit. 2. prosince. 2018]. Dostupné na <<https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/267561-mezinarodni-danove-planovani/>>.

⁴⁰ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018. s. 215.

kterou formu podnikání si z daných možností vybere, aby zapadala do jeho podnikatelského záměru, proto se musíme dívat na stupeň těchto výhod.

Offshore centra lze dle Dvořáčka a Tylla rozdělit na offshore centra, která poskytují nejvyšší stupeň daňových výhod (např. Bahamy, ostrov Man, Seychely) a onshore centra, převážně rozlohou větší státy, které se specializují a poskytují pouze určité služby, ve kterých lze získat značné finanční zvýhodnění (např. Irsko, Nizozemí a Velká Británie). Hlavní podmínkou, aby daňový subjekt získal v offshore centru daňové výhody, je podnikání mimo území offshore centra, a tyto výhody se vztahují jen na peníze získané z této činnosti,⁴¹ Offshore finanční centra jsou místa, která kromě daňových výhod poskytují i další benefity zjednodušující podnikání v daném místě (spolehlivý bankovní systém, kvalitní telekomunikaci apod.). Podle toho dělíme společnosti na offshore company, ty podnikají pouze se zeměmi mimo daný stát, kde mají sídlo, a onshore company, které podnikají v rámci toho státu, kde mají své sídlo.⁴²

⁴¹ DVORÁČEK, Jiří, TYLL, Ladislav. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 86.

⁴² DVORÁČEK, Jiří. *Podpora podnikání*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Vysoká škola ekonomická v Praze nakladatelství Oeconomica, 2003. s. 74.

3 Mezinárodní daňové plánování a jeho využití v zemích s privilegovaným daňovým režimem

Mezinárodní daňové plánování tvoří předem promyšlené mezinárodní transakce a hospodářské vztahy, které mají za cíl minimalizovat daňovou povinnost prostřednictvím daňové legislativy a využíváním podmínek ve smlouvách o zamezení dvojího zdanění. Za tímto účelem jsou zakládány nadnárodní korporace, tyto využívají rozdílných daňových podmínek v různých zemích a transakcemi vyvádějí svůj zisk do státu s minimálním nebo žádným daňovým zatížením (např. Irsko, Kypr). To vše lze dělat jak legální cestou, tak i nelegální, mnohdy mezi nimi existuje tenká hranice. Soudy a finanční orgány se pak zaměřují na to, zdali je reálná transakce a fakturace, tak i činnost subjektu, tedy, zda mají všechny tyto aktivity ekonomický smysl. Pokud ne, jedná se nejčastěji o daňový únik.⁴³

3.1 Princip teritoriality, princip rezidenční a princip zdanění u zdroje v mezinárodním zdanění

Abychom pochopili, jak efektivně mezinárodně daňově plánovat, je nezbytné nejprve rozebrat 3 stěžejní principy, které ovládají mezinárodní zdanění kapitálových příjmů. Jedná se o princip teritoriality, princip rezidenční a princip zdanění u zdroje.

Princip teritoriality znamená, že vládě daného státu, který se nachází v určité zeměpisné oblasti, je dáno právo zdanit subjekty, které sídlí v té oblasti, a také aktivity, které se konají uvnitř dané oblasti. Princip teritoriality znamená, že země je zodpovědná za zdanění na jejím vlastním území. Je zřejmé, že v dnešním silně globalizovaném světě si nelze pouze vystačit s principem teritoriality, a tak tento systém doplňují další dva principy, a to princip rezidenční a princip zdanění u zdroje.⁴⁴

Podle principu rezidenčního je irelevantní, odkud zdaňovaný příjem subjektu pochází, stejně daň „vybírá“ až stát, ve kterém FO trvale žije, nebo má PO sídlo. Tento princip podporuje neutralitu vývozu kapitálu, protože rozložení investic napříč státy nebude ovlivněno daňovým zatížením státu, který obdrží investici, a ani státem, ve kterém se vygeneruje zisk. Nerezidenti daného státu jsou osvobozeni od zdanění země. Tento princip

⁴³ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 208 s.

⁴⁴ WU, Tun Nin. *Theory and Operation of a Modern National Economy. Tax Havens* [online]. semanticscholar.org, listopad 1999 [cit. 29. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://pdfs.semanticscholar.org/6856/47ce0899b9df6d613bb7893032564726665a.pdf>>.

tedy nepřispívá ke zvýšení míry návratnosti kapitálu investovaného na domácím trhu.⁴⁵ Pokud to uvedu na jednoduchém příkladu, máme tedy příjem z pomyslné společnosti ABC a.s., tyto peníze mají být vypláceny v zemi X, přičemž subjekt, který má nárok na tuto sumu peněz, žije v zemi Y. Z rezidenčního principu nám vychází, že zisk bude zdaněn v zemi Y.

Princip zdanění u zdroje na druhou stranu říká, že zisk se daní ve státě, ve kterém je generován, a ne státem, kde má trvalý pobyt, nebo sídlo subjekt, od kterého investice vzešla. Tedy se ignoruje, kde je příjemce příjmu rezident, je to naopak než u rezidenčního principu.⁴⁶ Když tedy aplikujeme stejný příklad jako výše, vyjde nám, že zisk bude danit stát X, tedy stát, kde mají být peníze vypláceny, a nebere se ohled na to, kde subjekt, který má nárok na daný zisk, žije.

Problém začne vznikat tehdy, pokud subjekt generuje zisk ve státě X, kterému vládne princip zdanění u zdroje, přičemž hlásí svou příslušnost ve státě Y, který si osvojil rezidenční princip. Dochází nám ke dvojímu zdanění, kdy by měl subjekt platit daň jak ve státě své rezidence, tak ve státě, kde generuje zisk.⁴⁷ Tento systém by byl samozřejmě značně nevýhodný pro samotný subjekt, který by svůj zisk danil dvakrát. Subjekty tak hledají státy, které mají smluv o zamezení dvojího zdanění uzavřených co nejvíce a s co pro ně nejzajímavějšími zeměmi, a zde investují svůj kapitál, protože je to pro ně z daňového hlediska nejvýhodnější.

Země, které používají princip rezidenční, zřizují speciální jednání pro vybrané subjekty tzv. holdingové společnosti, které mají svou mateřskou společnost v dané zemi. Speciální jednání spočívá v tom, že daň není odvedena za dlouhé období, nebo dokonce nikdy. Dovolí jim odložit daň až do doby, než repatriují své zisky. Společnosti repatriují zisky, a tak se zdanění tohoto příjmu de facto rovná nule a nezdaní se nikdy, protože zisky zůstávají mimo sídlo mateřské společnosti. To vše je umocněno existencí daňových rájů a možností zřízení tzv.

“poštovní schránky“, kdy je toho účelově využíváno, kdy sídlo společnosti se zde fyzicky vůbec nenachází, existuje zde jen virtuální poštovní schránka na zasílanou poštu. Tétož využívají společnosti, které v takových zemích zřídí své sídlo, a lákají tak investory ze zemí,

⁴⁵ WU, Tun Nin. *Theory and Operation of a Modern National Economy. Tax Havens* [online]. semanticscholar.org, listopad 1999 [cit. 29. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://pdfs.semanticscholar.org/6856/47ce0899b9df6d613bb7893032564726665a.pdf>>.

⁴⁶ WU, Tun Nin. *Theory and Operation of a Modern National Economy. Tax Havens* [online]. semanticscholar.org, listopad 1999 [cit. 29. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://pdfs.semanticscholar.org/6856/47ce0899b9df6d613bb7893032564726665a.pdf>>.

⁴⁷ WU, Tun Nin. *Theory and Operation of a Modern National Economy. Tax Havens* [online]. semanticscholar.org, listopad 1999 [cit. 29. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://pdfs.semanticscholar.org/6856/47ce0899b9df6d613bb7893032564726665a.pdf>>.

kde je vysoká daňová zátěž, aby u nich investovali jejich peníze. Takto jsou převáděny zisky do daňových rájů, kde jsou zatíženy nulovými, nebo téměř žádnými sazbami, a pokud je uplatňován rezidenční princip, vyhnou se zdanění téměř úplně.⁴⁸

Velký problém tedy je, že velké množství zemí používá rezidenční princip mezinárodního zdanění, a ne zdanění u zdroje. Kdyby státy používaly princip zdanění u zdroje, daňové ráje by tak moc nesnižovaly celosvětově vybraný objem daně z příjmů. Problémem je tedy použití rezidenčního principu s převedením kapitálu do daňových rájů. Další nevýhodu rezidenčního principu můžeme najít v tom, že jak jsem psal výše, velké množství daňových rájů nespolutracuje při výměně informací. Rezidenční princip je v podstatě založen na výměně informací. Jinak se stát nemůže dozvědět o všech zahraničních příjmech svého příslušníka a kvůli nedostatku relevantních informací pak není schopen vyměřit daň ve správné výši z důvodu zkresleného základu daně.

3.2 Smlouvy o zamezení dvojího zdanění

Dvojí zdanění vzniká z důvodu odlišnosti daňových systémů jednotlivých zemí. Právě vzájemná odlišnost nedovoluje, aby byla tato problematika komplexně nadnárodně právně upravena. Naopak právě tuto odlišnost daňoví poplatníci mohou využít k daňové optimalizaci. Mezinárodní dvojí zdanění je z pohledu daňových subjektů vnímáno negativně, jelikož jejich cílem je výši daně minimalizovat a např. daňové zatížení hraje důležitou roli i při výběru lokality pro budoucí investice. Státy z tohoto důvodu hledají řešení, jak dvojímu zdanění zabránit. Cílem smluv o zamezení dvojího zdanění je zabránit tomu, aby poplatník byl zdaněn jak ve státě zdroje příjmu, tak státem jeho rezidence, popřípadě sídla PO.⁴⁹

Uzavření mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění způsobuje, že daňový subjekt (FO, PO) není povinen odvádět daň v určitém smluvním státě, byť by podle vnitřní legislativy tak povinen byl. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění tak pouze mění, nebo doplňují již existující legislativu, řadí se mezi smlouvy prezidentské. Česká republika má sjednány smlouvy o zamezení dvojího zdanění s více než 80 státy světa.⁵⁰ Poplatník je bez možnosti si vybrat stát, ve kterém odvede daň. Smlouva dále označí stát, který daný příjem

⁴⁸ WU, Tun Nin. *Theory and Operation of a Modern National Economy. Tax Havens* [online]. semanticscholar.org, listopad 1999 [cit. 29. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://pdfs.semanticscholar.org/6856/47ce0899b9df6d613bb7893032564726665a.pdf>>.

⁴⁹ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2.vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 165 s.

⁵⁰ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*, 6. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2012. s 280- 283.

má právo zdaňovat. Smlouvy tak zajišťují objektivní rozdělení daňového výnosu mezi smluvními státy.⁵¹

Rozlišujeme dva druhy dvojího zdanění:

- Právní, které jsem již zmiňoval výše v souvislosti s principy mezinárodního zdanění a které vzniká, pokud jeden stát používá princip zdanění u zdroje příjmu a druhý stát používá princip rezidenství poplatníka v daném státě. Také se zde zahrnují případy dvojího rezidenství.
- Ekonomické, pokud stát nepřihlíží k tomu, že z příjmu, který má zdroj v zahraničí, daň zaplacená již byla, např. převody dividend, kdy ve státě, ze kterého je dividenda převáděna, zdaní dividendu podle principu zdroje a stát, do kterého je dividenda vyplácena, ji zdaní podle principu rezidenství příjemce.⁵²

Odstranění dvojího zdanění může být docíleno metodou vynětí, ve které jde o to, že „z celosvětového příjmu daňového subjektu se vyjme příjem, který mu plyne ze zahraničí, tudíž ke zdanění poté zbývá pouze příjem, který mu plyne z tuzemska“. Metoda vynětí má následně 2 formy - metodu úplného vynětí a metodu vynětí s výhradou progresu. Druhou metodou je metoda započtení. Metoda započtení zase říká, že „daňový subjekt ve státě rezidentství zdaní svůj celosvětový příjem či majetek (tedy i příjmy či majetek v zahraničí, které již byly jednou zdaněny v zahraničí) a dále sníží svou daňovou povinnost o daň zaplacenou v zahraničí, dojde tedy k zápočtu daní“. Přičemž lze použít dvě formy zápočtu - metodu plného zápočtu a prostého zápočtu.⁵³ Hlavním rozdílem mezi oběma metodami je, že metoda vynětí cílí na příjem, kdežto metoda započtení se zabývá výší daně uhrazené v zahraničí.⁵⁴

Existují dvě konvence mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění, jedná se o model OECD a model OSN. Model OECD mezi sebou uzavírají především vyspělé země. Na základě modelu OECD je příjem zdaňován státem, v němž je poplatník rezidentem, nehledí se tedy na občanství. Model OSN je naopak od modelu OECD uzavírán s rozvojovými zeměmi. Dle modelu OSN se zdanění ponechává na státu, ve kterém má poplatník zdroj příjmů. Kromě

⁵¹ DVOŘÁČEK, Jiří. *Podpora podnikání*. 1. vydání. Praha :Vydavatelství Vysoká škola ekonomická v Praze nakladatelství Oeconomica, 2003. 74 s.

⁵² NERUDOVA, Danuše. *Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění* [online]. Mzdovápraxe.cz, 1. června 2007 [cit. 3. prosince 2018]. Dostupné na < <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d2278v3021-mezinarodni-smlouvy-o-zamezeni-dvojho-zdaneni/#footnote-6> >.

⁵³ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Bussiness School SE, 2018 186-188 s.

⁵⁴ NERUDOVA, Danuše. *Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění* [online]. Mzdovápraxe.cz, 1. června 2007 [cit. 3. prosince 2018]. Dostupné na < <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d2278v3021-mezinarodni-smlouvy-o-zamezeni-dvojho-zdaneni/#footnote-6> >.

těchto dvou oficiálních modelů smluv o zamezení dvojího zdanění se hovoří i o třetím neoficiálním modelu, a to je model USA. Ve smlouvách uzavřenými s USA je specifický institut rezidentství, kdy rezidenství se odvíjí od občanství poplatníka, tedy rezidentem je pouze občan USA, nikoliv ti, co zde mají pouze trvalý pobyt. Oba modely patří mezi smlouvy komplexní, protože se týkají všech druhů příjmů a majetku, teorie a praxe však rozlišují i smlouvy omezené, které se zaměřují pouze na vybraný příjem a majetek, např. o zamezení dvojího zdanění v letecké dopravě.⁵⁵

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění také přispívají k zabránění daňových úniků. K daňovým únikům dochází jednáním podniků, které sídlí v různých státech a které záměrně převádějí skrytě zisky, přičemž jsou spojeny kapitálem, lidmi, nebo se jinak vzájemně ovlivňují (holdingové struktury). Smlouvy dávají pravomoc daňovým úřadům smluvních států v případě objevení skrytého převodu kapitálu upravit daňový základ na objektivní výši, kterou mají podniky, které spolu spolupracují na sobě nezávisle. Tento postup se odborně nazývá princip „arm’s length“ neboli princip tržního odstupu.⁵⁶ Smlouvy o zamezení dvojího zdanění hrají důležitou roli v tzv. „treaty shoppingu“ ve využívání holdingových struktur a také v transferových cenách tzv. „transfer pricing“, o kterých budu psát v následujících kapitolách.

3.3 Formy podnikatelských uskupení pro daňovou optimalizaci

V rámci mezinárodního daňového plánování lze využít množství podnikatelských struktur a právnických osob, které slouží k daňové optimalizaci a které nemají v českém právním řádu své zastoupení, nebo ekvivalent. Proto považují za nezbytné, abych je ve své práci přiblížil a pokusil se vystihnout jejich fungování. Řeč bude především o evropských společnostech, tzv. shell company, nadacích a trustech.

3.3.1 Evropská společnost

Evropská společnost reprezentuje novou formu podnikání, jejíž podstatou je přesídlení společnosti do jiného státu EU. Cílem takového přesunu je samozřejmě daňová optimalizace, tj. využití nižších sazeb daně. Např. pokud přesuneme českou společnost na Kypr, bude pro ni vyměřena daň z příjmu PO pouze 10 %. Jelikož se jedná o přesídlení v rámci státu EU, půjde o přesuny do onshore lokací. Evropská společnost vzniká nejčastěji fúzí dvou společností, jež každá má sídlo v rozdílném státě EU. Takto nově vzniklá společnost si může zvolit sídlo své

⁵⁵ NERUDOVA, Danuše. *Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění* [online]. Mzdovápraxe.cz, 1. června 2007 [cit. 3. prosince 2018]. Dostupné na < <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d2278v3021-mezinarodni-smlouvy-o-zamezeni-dvojoho-zdani/#footnote-6>>.

⁵⁶ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo, 6. vydání*. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2012. s 284- 289.

daňové rezidence v jakémkoliv státě EU. Není zakázáno, aby společnost měnila sídlo několikrát do roka, pokud se s ním přesune její správní ústředí. S tímto přesouváním vznikl i nový pojem tzv. „country shopping“. „Country shopping“ je velmi atraktivní, a to z očividného důvodu, rozdílnosti daňových systémů členských států EU. S dobrou orientací v daňových systémech jednotlivých zemí se dá podstatně snížit daňová zátěž společnosti.⁵⁷

3.3.2 Shell company

Shell company pochází z USA a je zakládána pod názvem „Limited Liability Company“. Jedná se v podstatě o obdobu naší s.r.o. Společnost nekoná žádnou činnost a slouží pouze k prodeji. Nejčastěji ji kupují cizinci, kteří se tak legálně chtějí vyhnout placení daní, kvůli tomu, že cizinci jsou považováni za nerezidenty USA, protože nejsou občany Spojených států ani zde nemají bydliště. Dále společnost nesmí vykazovat činnost a její příjem musí pocházet odjinud než z USA. Pokud je toto vše splněno, nevzniká společnosti povinnost hradit daň z příjmu PO. Za závazky společnosti neručí společníci svým osobním majetkem.⁵⁸

3.3.3 Nadace

Nadace je PO, veškerý majetek nadace je vložen zakladateli a po dobu existence nadace je oddělen od jejich osobního majetku. Při vzniku nadace je nutná její registrace. Stát dohlíží na nekomerční účel nadací. To však neplatí např. v Lichtenštejnsku, Švýcarsku a Panamě, zde nadace zůstávají bez kontroly účetnictví ze strany jakéhokoliv úřadu a nejsou zde žádná pravidla, jak musí nadace využít majetek, který do ní zakladatel vložil. Používá se tak jako investiční nástroj do akcií, obligací aj.⁵⁹ Lichtenštejnsko bylo první zemí, která upravila svůj zákon o nadacích a dovolila soukromým zahraničním investorům založení vlastní soukromé nadace. V geografické a legislativní atraktivnosti Lichtenštejnsko v posledních letech předčila Panama, a to především finanční náročností na založení nadace, kdy v Panamě se platí paušální poplatek ve výši 300 USD ročně, kdežto v Lichtenštejnsku se platí procentní poplatek z výše majetku uloženého v nadaci.⁶⁰

Panamská nadace vzniká zápisem do rejstříku a takto získává i právní subjektivitu a je pro ni typické následující:

⁵⁷ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 232-233 s.

⁵⁸ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 233 s.

⁵⁹ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 234-235 s.

⁶⁰ AKONT®. *Soukromá nadace* [online]. Akont.cz, 31. ledna 2011 [cit. 29. prosince 2018]. Dostupné na <https://www.akont.cz/en/nase-znalosti/prispevky.html/83_531-soukroma-nadace/2>.

1. Příjem nadace není zatížen zdaněním, pokud je z aktivit mimo Panamu, nebo dceřiných společností, ale je nahrazen ročním paušálním poplatkem,
2. absolutní volnost v možnosti nezveřejnění interních dokumentů nadace, popř. využití tzv. „nominee“, který zaregistruje nadaci do rejstříku pod své jméno,
3. aktiva převedená na účet nadace přestávají být aktivy zakladatele a stávají se majetkem nadace, tzn. třetí strana, např. věřitel, nemůže postihnout majetek nadace jako majetek zakladatele, je tu absolutní oddělenost, jediná možnost je možnost přezkumu převodu do 3 let od data transakce, po této lhůtě se třetí strany již nedomůžou ničeho,
4. nadace se nesmí přímo zabývat obchodní činností, avšak může vlastnit akcie jakékoliv jiné obchodní společnosti a také s nimi dle libosti nakládat.⁶¹

Z výše uvedeného lze tedy jasně pochopit účel nadace, a to je především ochrana majetku zakladatele, což nadace splňuje perfektně díky oddělení majetku zakladatele a majetku nadace. Možnosti jsou opravdu veliké. Uložení aktiv do nadace může posloužit jako náhrada dědického řízení, nebo naopak lze majetek v nadaci před dědici, či věřiteli ochránit. Zakladatel má stále 100% kontrolu nad majetkem nadace, jelikož se může jmenovat členem správní rady nebo i tzv. beneficentem, což je speciální institut u Panamské soukromé nadace a je to člověk, kterému je určen kapitálový výnos z činnosti nadace.⁶²

3.3.4 Trust

Trust je pouze vztah mezi osobami, nejedná se o PO, tak jako je to např. u nadace. Je institutem, který má svůj původ v angloamerickém systému práva. Podstata trustu tkví v tom, že prospěch z aktiv, která patří jedné straně (správce trustu), plyne straně druhé (beneficentovi). Dle podmínek zakladatele je vytvořena trustová smlouva, která obsahuje veškeré vnitřní fungování trustu včetně vztahů mezi správcem trustu a beneficentem. Je nezbytné poznamenat, že vložení majetku zakladatel ztrácí vlastnické právo nad majetkem, a to přechází na správce trustu, který je však vázán podmínkami trustové smlouvy, která byla vytvořena zakladatelem.⁶³ V České republice je nejbližší podstatě trustu svěřenecký fond.

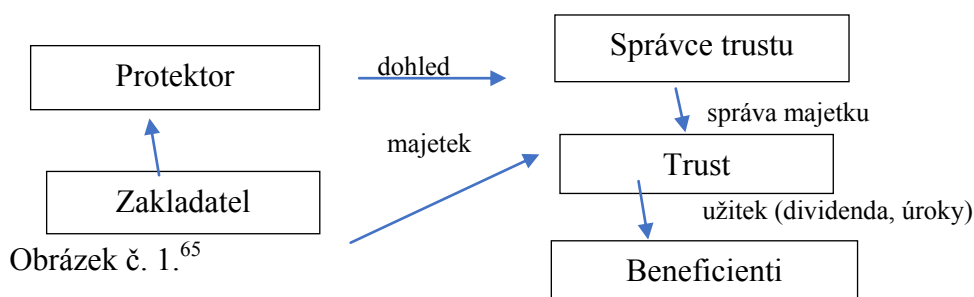
Kromě zakladatele, správce, beneficenta v rámci vnitřních vztahů trustu může fungovat ještě protektor, který má za úkol kontrolovat činnost správce trustu. Do trustu lze

⁶¹ AKONT®. *Soukromá nadace* [online]. Akont.cz, 31. ledna 2011 [cit. 29. prosince 2018]. Dostupné na <https://www.akont.cz/en/nase-znalosti/prispevky.html/83_531-soukroma-nadace/2>.

⁶² AKONT®. *Soukromá nadace* [online]. Akont.cz, 31. ledna 2011 [cit. 29. prosince 2018]. Dostupné na <https://www.akont.cz/en/nase-znalosti/prispevky.html/83_531-soukroma-nadace/2>.

⁶³ PETROVIČ, Pavel a kol. *Encyklopedie mezinárodního daňového plánování*. Beroun: Vydavatelství NEWSLETTER – Martin Novotný, 2002. 35s.

převést jakýkoliv majetek, nemusí to být nezbytně jen peníze, ale také nemovitosti, nehmotný majetek, licence, patenty, akcie i podíly ve firmách. Využití trustu je čtené, jako nejvýznamnější příklady lze uvést vyhnutí se zákonné dědické posloupnosti tím, že majetek převedu do trustu a určím jako beneficentem mnou zvoleného člověka, tím se vyhnu samozřejmě i placení dědické daně. Stejný princip funguje i u rozvodu, kdy majetek lze uchránit před druhým manželem pomocí toho, že ho vloží do trustu. Majetkem vloženým do trustu nelze uspokojovat ani třetí osoby (exekuce, insolvence), navíc anonymita zakladatele trustu je absolutní, na rozdíl od nadace.⁶⁴

Obrázek č. 1.⁶⁵

3.4 Daňová optimalizace právnických osob v mezinárodním daňovém plánování

V této kapitole se budu zabývat způsoby daňové optimalizace u právnických osob, tedy převážně způsoby, jak snížit daň z příjmů u PO, a tedy zvýšit její zisk. Možností, jak mezinárodně daňově optimalizovat u právnických osob, je opravdu oproti FO velké množství a já se pokusím zaměřit na ty nejzajímavější. V kapitole se budu zabývat transferovými cenami, holdingovými strukturami, také velmi oblíbenou metodou nadnárodních společností jako Google nebo Apple, a to tzv. „Double Irish and Dutch sandwich“, a nakonec také tím, jak navrátit zisk do mateřské společnosti tzv. „repatriací zisků“.

Klimešová ve své knize tyto techniky nazývá „*metodami agresivního daňového plánování*“, a to z toho důvodu, že tyto metody daňové optimalizace dělí od daňového úniku jen velmi tenká linie.⁶⁶ Myslím si však, že dokud budou mezi jednotlivými státy rozdílné daňové podmínky, do té doby bude existovat daňová konkurence a do té doby se budou jednotlivé subjekty pokoušet optimalizovat svou daňovou povinnost.

⁶⁴ AKONT®. *Trust jako nejúčinnější nástroj ochrany majetku* [online]. Akont.cz, 1. září 2010 [cit. 1. ledna 2019]. Dostupné na < https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_494-trust-jako-nejucinnejsi-nastroj-ochrany-majetku>.

⁶⁵ PETROVIČ, Pavel a kol. *Encyklopedie mezinárodního daňového plánování*. Beroun: Vydavatelství NEWSLETTER – Martin Novotný, 2002. 36s.

⁶⁶ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 238 s.

3.4.1 Transferové ceny

Transferové ceny neboli „transfer pricing“ (dále jen „TC“) jsou dle mého názoru nejdůležitější a také nejhojněji používanou metodou, nástrojem v „rukou“ daňových subjektů, který slouží k daňové optimalizaci v mezinárodním měřítku.

TC je cena, kterou využívají holdingově strukturované společnosti k maximalizaci svého zisku. Takto koncipované společnosti využívají faktu, že mají sídla svých dceřiných společností v různých státech, které mají výhodnější podmínky zdanění zisků právnických osob, nebo naopak mateřská společnost má sídlo v zemi s privilegovaným daňovým režimem. Dochází tedy k obchodním transakcím mezi spojenými společnostmi za velmi výhodných podmínek a tímto dochází k převodu zisků do zemí s privilegovaným daňovým režimem (daňových rájů).⁶⁷ Organizační složky dané nadnárodní společnosti jsou tzv. spojenými osobami, protože jsou kapitálově, nebo organizačně propojeny. TC není cenou obvyklou, kterou by dané zboží, nebo služba měla na trhu, při obchodním styku, ale cenou upravenou, aby vyhovovala dané společnosti. Úpravou výše ceny dochází ke změně výše daňového základu

a toho pak je využito k daňové optimalizaci. To se samozřejmě nelíbí řadě zemí, a to z důvodu chybějících peněz vybraných do státního rozpočtu. V reakci na transferové ceny přišlo OECD se směrnicí nazvanou „Arms length standart“. Směrnice říká, že pokud se ceny dohodnuté mezi spojenými osobami odlišují od cen, které by byly jinak dohodnuty v obvyklém obchodním styku a není tento rozdíl mezi cenami nijak doložen, upraví se daňový základ subjektu o tento rozdíl.⁶⁸

TC si lze jednoduše ukázat na tomto fiktivním případě společnosti X, která v ČR vyrábí výrobek, který prodává do SRN za cenu 1 000 Kč, kdy náklady činí 600 Kč, zisk činí 400 Kč. V ČR je daň z příjmů PO 19 %, avšak X založí dceřinou společnost P v Hongkongu, který má za určitých podmínek nulovou daň z příjmů PO. Zboží se bude nadále prodávat do SRN, avšak fakturace se bude konat přes P za smluvní cenu 600 Kč. Společnost P pak bude do SRN fakturovat cenu 1 000 Kč. Takto spol. X nevytvoří v ČR žádný zisk a všechen zisk zůstane v Hongkongu, kde je nulová daň z takto nabytého zisku.⁶⁹

Techniku TC si také lze ukázat na reálném případě z roku 2016, aneb, jak společnost Apple využívala TC za pomoci daňové soustavy Irské republiky.

⁶⁷ DVOŘÁČEK, Jiří, TYLL, Ladislav. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností* 1. vydání. Praha: C. H.Beck,2010. s. 103.

⁶⁸ SATO, Alexej. Transferové ceny [online]. exportguru.cz, [cit. 6. ledna 2019]. Dostupné na <<http://www.exportguru.cz/exportni-pruvodce/transferove-ceny>>.

⁶⁹ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 250 s.

Věc se řešila před Evropskou komisí, kdy rozhodnutí Evropské komise bylo takové, že společnost Apple musí zaplatit Irsku 13 mld. eur na neodvedených daních. Společnost Apple využívala výhodné daňové podmínky Irska ke svému prospěchu, a to tak, že v roce 2003 zaplatila na daních z příjmů PO 1 % a později v roce 2014 dokonce 0,005 %. To samozřejmě zaujalo Evropskou komisi, která započala vyšetřování. Apple měl v Irsku zřízeny dvě dceřiné společnosti s názvem Apple Sales International a Apple Operations Europe, které měly a mají plné právo užívat všechno duševní vlastnictví Apple, za což platily mateřské společnosti v Americe poplatky. Do těchto dvou společností se sídlem v Irsku byly převáděny zisky z prodejů společnosti Apple z celé Evropy. Irská legislativa dovozovala dále velkou část zisků z prodejů z celé Evropy vyvádět do tzv. „head office“, která existovala jen na papíře a neměla žádné zaměstnance ani fyzické sídlo. Díky tomu zisky společnosti Apple z celé Evropy v Irsku podléhaly dani z příjmů PO, která byla menší než 1 %. Evropská komise rozhodla tak, že nebyl dodržen „arm's length principle“ mezi dceřinými společnostmi Apple a jednalo se o umělé přidělování zisku, který neměl žádný reálný nebo ekonomický důvod, protože tzv. „head office“ neměla žádnou provozní kapacitu pro jakoukoliv distribuční ani jinou významnou činnost.⁷⁰

Jednání společnosti Apple asi není žádným překvapením, kdysi nejhodnotnější společnost na světě drží obrovské zásoby hotovosti (cca 240 mld. dolarů) za hranicemi USA v Evropě, a to hlavně z daňových důvodů. Závěr Evropské komise svědčí o trendu „honu“ na nadnárodních společnostech a jejich spletné struktury. Evropská komise se v posledních letech zaměřila na spravedlivé zdanění nadnárodních korporací. Se závěrem Evropské komise souhlasím, a to z toho důvodu, že je nepřijatelné, aby nadnárodní společnosti jako Apple využívaly systému a platily výrazně nižší daně než konkurenční a daleko menší společnosti. Společnost Apple uměle snižovala daně tím, že vykazovala prodej a takto i zisk z celé EU pouze v Irsku, do kterého pomocí TC přesouvala zisk z poboček po celé EU. Myslím, že není v pořádku, když nadnárodní společnosti využívají svých struktur v daňových rájích a převádějí zde své zisky za využití TC. Daně by se měly platit v zemi, kde prodej proběhl, a to z důvodů, že společnost v dané zemi využívá místního politického prostředí a administrativního aparátu a všech dalších benefitů. Z tohoto rozhodnutí Evropské komise a i dalšího rozhodnutí NSS, kterým se budu zabývat, vyplývá, že společnosti, které využívají TC takto, činí bez ekonomického nebo faktického smyslu transakce. Takto to bylo i v případě

⁷⁰ EUROPA. *State aid: Ireland gave illegal tax benefits to Apple worth up to €13 billion [online]*. europa.eu, 30. srpna 2016 [cit. 9 ledna 2019]. Dostupné na < http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2923_en.htm >.

společnosti Apple, přičemž právě tento ekonomický smysl a reálnost celé transakce je to nejdůležitější, co dělí legální daňovou optimalizaci od nelegálního daňového úniku.

Ani v české daňové legislativě metoda TC nezůstala bez povšimnutí v §23 odst. 7, zákona o daních z příjmů se píše, „*že liší-li se ceny sjednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích. Za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, upraví se základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl.*“⁷¹ V ČR je vzestupný počet rozsudků NSS, které se zabývají metodou TC,⁷² na čemž je vidět, že metoda TC nabývá na důležitosti, a také, že daňová správa chce co nejvíce tuto metodu regulovat, aby nedocházelo k daňovým únikům.

K tématu daňové optimalizace a úniků vzhledem k TC lze uvést dle mého jedno z velmi důležitých rozhodnutí NSS sp. zn. 9Af 57/2015 za poslední dobu, ve kterém se jednalo o kasační stížnost žalobkyně CTP Property VI. a.s. na daňovou uznatelnost úroku z úvěru v rámci spojených osob, který požadovala žalobkyně. Žalobkyně přitom vznikla odštěpením části organizační struktury společnosti CTP a tímto na ni přešly i úroky z úvěru a část samotného úvěru, původem od mateřské společnosti se sídlem v Lucembursku, které považovala za daňově uznatelné. Soud toto odmítl, protože vyhodnotil transakci jako účelovou a bez ekonomického smyslu, a jednalo se tak dle soudu o daňový únik. Soud vycházel i z toho, že skupina CTP vykazovala v ČR před převodem zisk, kdežto potom byla ve ztrátě, což souviselo přímo s daným úrokem z úvěru poskytnutým mateřskou společností. Jednalo se tak o odliv peněz v podobě úroků do Lucemburska a nulové daňové zatížení stěžovatelky v ČR z důvodu odpočtů.⁷³ Judikát je dle mého názoru velmi podstatný, jelikož je v něm řečeno, že není možné převést zisky, které byly generovány v ČR, do zemí s privilegovaným daňovým režimem pod zástěrkou změny podnikání. Soud dal tak jasně najevo, že transakce mezi spojenými osobami bez ekonomického smyslu bude považovat za daňový únik. NSS jednal v této věci poměrně přísně, ale myslím, že správně. Není možné, aby nadnárodní společnosti takto bez ekonomického smyslu převáděly svůj zisk a tímto ještě více posilovaly svoje postavení na trhu oproti malým podnikatelům. Rozsudek také, dle mého názoru, může určovat směr, jakým se v budoucnosti budou řešit obdobné případy, kdy nebude

⁷¹ zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

⁷² rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. listopadu 2018, sp. zn. 4 Afs 143/2018, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. dubna 2018, sp. zn. 3 Afs 105/2017, Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.01.2011, sp.zn.. 7 Afs 74/2010

⁷³ rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. října 2015, sp. zn. 9 Afs 57/2015.

jasné, zdali se jedná o daňovou optimalizaci, nebo daňový únik. V obdobných případech bude nutné určit, zdali se jedná o pravou transakci s určitým ekonomickým smyslem. Pokud zde smysl nebude, nebude se jednat o legální daňovou optimalizaci. Na druhou stranu určit ekonomický smysl transakce je věc individuální a bude v každém jednotlivém případě jiný a těžko určitelný. Rozsudek také podporuje princip zdanění u zdroje, kdy zisk by měl být daněn ve státě, ve kterém je generován, a nikoliv ve státě s privilegovaným daňovým režimem, kde jsou zisky často převáděny.

3.4.2 Holdingové struktury a využití treaty shoppingu

Holdingová struktura představuje klasickou mezinárodní koncernovou formu, kdy jedna společnost (mateřská) drží podíl ve druhé společnosti (dceřině). Mezi takto sdruženými společnostmi v rámci holdingu lze využít smluv o zamezení dvojího zdanění k převodu jejich zisků.⁷⁴ Pro holdingové struktury je přitom typické, že mateřská společnost má sídlo v nějaké offshore nebo onshore jurisdikci, která poskytuje výhodné daňové podmínky a má uzavřeno velké množství dohod o zamezení dvojího zdanění, což je např. Velká Británie, Belgie, Nizozemsko, Kypr. Tato mateřská společnost pak bude řídit ostatní dceřiné společnosti všude po světě. Z toho plyne, že hlavní výhodou holdingu je jeho diverzifikace mezi několika státy s rozdílnými daňovými prostředími.⁷⁵

Výhodnějšího daňového režimu je využíváno k převodu dividend a zdanění zisků, přičemž ke zdanění zisku může dojít na dvou místech. Na místě vzniku transakce (např. výplata dividend) a také v místě příjemce dividend, úroků (v mateřské společnosti). K tomu je používána Směrnice Rady EU 2009/133/ES a 2003/49ES, která říká, že v rámci EU se srážková daň neaplikuje.⁷⁶ Zde však narážíme na problematiku „treaty shoppingu“.

„Treaty shopping“ v praxi: máme společnost A, která je rezidentem ČR a je vlastníkem společnosti B, která sídlí v zemi, která nemá s ČR uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění. Za normálních okolností by tedy docházelo ke dvojímu zdanění dividend. Proto je založena společnost C v SRN, kde smlouva o zamezení dvojímu zdanění již uzavřena je, jak se státem, kde sídlí společnost A, tak B. Mezi státem, kde sídlí společnost B a SRN je smlouva, která říká, že dividendy od dceřiné společnosti v SRN jsou zdaňovány 5 %. Společnost B potom bude vlastněna z 50 % společností A a z 50 % společností C. Společnost

⁷⁴ KLEIN, Štěpán, ŽÍDEK Karel. *Mezinárodní daňové plánování*. Praha: GRADA Publishing a. s., 2002. 48 s.

⁷⁵ AKONT®. *Mezinárodní holdingy* [online]. Akont.cz, [cit. 10. ledna 2019]. Dostupné na <<https://www.akont.cz/sluzby/korporatni/mezinarodni-holdingy.html>>.

⁷⁶ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018. 234 s.

B vyplácí dividendy při zdanění 5 % a společnost C společnosti A vyplácí dividendy, které nepodléhají žádné dani, neboť jsou dle směrnice EHS osvobozené.⁷⁷

„*Treaty shopping poskytuje rezidentům zemí, které nemají podepsanou dohodu o zamezení dvojího zdanění, aby využívali výhod těchto dohod tím, že se jejich investice zaměřují do země, která daňovou dohodu podepsala, prostřednictvím společností zřízených v této zemi.*“⁷⁸ Myslím si, že využívání smluv o zamezení dvojího zdanění je jedna z nejlepších technik, jak snížit svou daňovou povinnost, a tedy daňově optimalizovat, pokud je uskutečňována legální cestou.

„*Treaty shopping*“ tvoří tři důležité prvky, které uvedu na fiktivní společnosti P a R, viz příklad níže:

1. Beneficiet platby je společnost P, která vlastní společnost S, která však nesídlí v zemi, kde je vytvořena společnost R a která má uzavřenou sít' dohod o zamezení dvojího zdanění.
2. „Vložená společnost“, společnost R, která má minimální hospodářskou činnost v dané zemi.
3. Příjem nepodléhá žádné, nebo minimální dani v zemi, kde má sídlo vložená společnost.

Společnost R bude typicky kontrolována společností P a společnost S bude kontrolována společností R. Pokud zisk společnosti S půjde přímo společnosti P, bude podléhat dvojímu zdanění a nebude mít žádné výhody. Pokud je však zisk do společnosti P veden přes společnost R, třeba ve formě typických dividend, je osvobozen od daně. A to z důvodu režimu mateřské a dceřiné společnosti v rámci domácího práva státu R, nebo osvobození od účasti, nebo v důsledku úmluvy mezi státy S a R.⁷⁹

⁷⁷ KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Business School SE, 2018 252 s.

⁷⁸ LESERVOISIER, Laurent. *Daňové ráje*. Vydavatelství Praha: HZ, 1996. 103 s.

⁷⁹ AVI-YONAH, Reuven. PANAYI, Christiana. *RETHINKING TREATY-SHOPPING LESSONS FOR THE EUROPEAN UNION* [online]. law.umich.edu, leden 2010 [cit. 12. ledna 2019]. Dostupné na <<http://www.law.umich.edu/centersandprograms/elsc/abstracts/pages/papers.aspx>>.

Obrázek č. 2⁸⁰

Podobně jako u TC bych rád zmínil podstatnou judikaturu k danému tématu.

V roce 2008 vydal kanadský soud přelomový rozsudek v případě *Prévost Car Inc. v. The Queen*, který se zabýval oprávněností na snížené sazby daně u přeshraničních plateb dividend podle dvoustranných smluv o dani z příjmů. Smlouvy umožňovaly snížit procentní sazbu z danění vyplácených dividend až na 5 %. Příjemcem však musel být skutečný vlastník dividendy. Problémem bylo, zdali je holdingová společnost sídlící v Nizozemsku, Dutchco, skutečným vlastníkem dividend vyplácených její dceřinou společností Prévost Car a má nárok danit dividendu pouhými 5 % dle smlouvy, místo 25 %, anebo se jedná jen o „kanál“, pokud jde o dividendy. Hlavní argument koruny byl, že Dutchco posílá všechny takto získané dividendy svým akcionářům, společnosti Volvo do Švédska a společnosti Henlys do Anglie. Soud nakonec rozhodl, že Dutchco bude považováno za skutečného vlastníka dividend vyplácených společností Prévost. Dle soudu skutečný vlastník je osoba, která obdrží dividendy pro jeho použití a je si vědom risku. Pokud tedy Dutchco vlastnila akcie své dceřiné společnosti v Kanadě, na vlastní účet a risk, dividendy z těchto akcií tedy byly majetkem Dutchco, tedy není nic špatného na tom, že tyto dividendy byly následně poskytnuty akcionářům společnosti, společností Volvo a Henlys při 5% sazbě zdanění dividend.⁸¹

Judikát se zabýval pojmem „beneficial owner“, tedy v překladu „skutečný vlastník“. Pojem skutečného vlastníka se v modelové smlouvě OECD, o které jsem psal výše, nachází po desítky let, avšak není zde vysvětlen jeho význam pro smluvní účel. Případ Prévost

⁸⁰ AVI-YONAH, Reuven. PANAYI, Christiana. *RETHINKING TREATY-SHOPPING LESSONS FOR THE EUROPEAN UNION* [online]. law.umich.edu, leden 2010 [cit. 12. ledna 2019]. Dostupné na <<http://www.law.umich.edu/centersandprograms/elsc/abstracts/pages/papers.aspx>>.

⁸¹ Rozsudek Kanadského daňového soudu ze dne 22. dubna 2008 sp. zn. 2008 TCC 231

považuji za přelomový jak ve smyslu kanadského, tak mezinárodního práva. Jedná se o vůbec první případ, který definuje pojem „beneficial owner“, pro smluvní účely. Příklad znamená prohru pro všechny, kteří se snažili soudní cestou regulovat „treaty shopping“ užívající pojem „beneficial owner“. Naopak se jedná o velkou výhru pro holdingové struktury, pro které byl případ impulzem a ujištěním, že své dceřiné společnosti mohou umísťovat do daňových rájů z důvodu zvýšení zisku z jejich aktiv. Je pravděpodobné, že případy zneužití pojmu bude snadné odhalit, ale do doby případu Prévost neexistoval žádný test, jak odhalit méně zneužívající a hraniční situace. Na rozdíl třeba od TC nevidím problém, pokud společnost využívá legálním způsobem uzavřené bilaterální smlouvy mezi jednotlivými státy k tomu, aby zvyšovala svůj zisk. Byť se jedná o účelové založení dceřiné společnosti v dané lokalitě k využití mezinárodních dohod. Přece jenom je třeba respektovat volnost podnikání v dnešním kapitalismem propojeném světě. Kdežto u TC se převážně jedná o vytváření vnitrospolečenských cen za účelem daňové optimalizace, která snadno přejde v daňový únik, ale i mezi TC jsou způsoby, jak vše dělat legálně. Příkladem může být dále zmíněný „Double Irish and Dutch sandwich“. Samozřejmě je třeba vzít v potaz, že je zde pádný argument jednotlivých států, že technika „treaty shoppingu“ jim ukrájí podstatný kus peněz z vybraných daní. Zde bych doporučil přijetí konkrétních legislativních kroků, které by zabránily nezákonnému daňovému chování společností. Toto však nelze aplikovat v zemích, kde vláda odmítá spolupracovat na preventivních úkonech k zabránění daňových úniků. V těchto případech vidím východisko pouze v iniciativě lidí, kterým by se nelíbilo nízké zdanění nadnárodních společností oproti fyzickým osobám a ve formě stávek a protestů by přispěli k pádu vlády. Je však zřejmé, že s vývojem času se hranice pro to, co je legální cesta daňové optimalizace a co už je daňový únik, bude měnit.

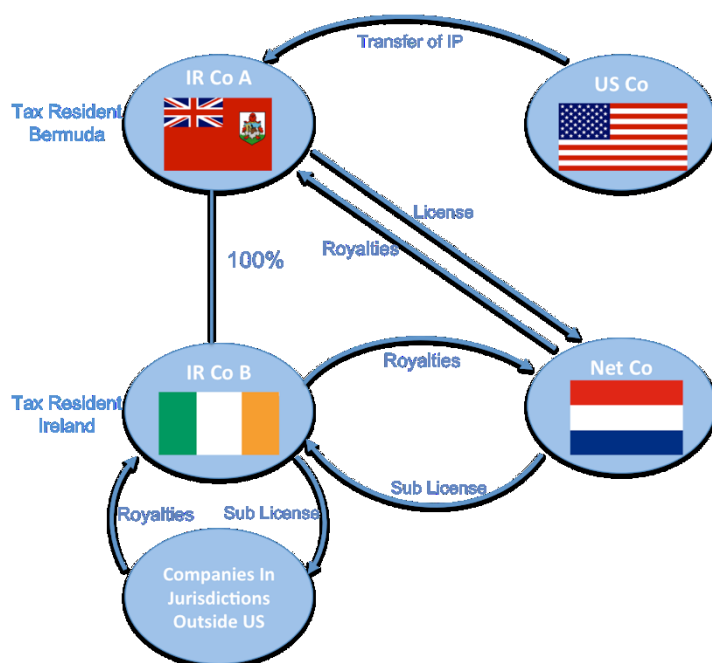
3.4.3 Double Irish Dutch sandwich

Populární nástroj daňové optimalizace především technologických společností Apple, Google, Microsoft může znít jako chutné jídlo, ale ve skutečnosti se jedná o jeden z nejefektivnějších legálních způsobů, jak nadnárodní společnosti snižují svou daňovou povinnost.

Celé to funguje tak, že máme mateřskou společnost v onshore jurisdikci, např. USA. Ta založí dvě dceřiné společnosti S1 a S2 v Irsku, přičemž S2 musí být dcerou S1, jednu např. v Nizozemsku a jednu v daňovém ráji, nejčastěji Bermudy, Kajmanské ostrovy, Panama. Společnost S1 drží práva k předmětu duševního vlastnictví, nejčastěji k licencím, a je využívána k vybírání vysokých licenčních poplatků, přičemž je spravována z daňového ráje. Společnost S2 se používá k prodeji evropským zákazníkům. Obě společnosti jsou zdaněny

nízkými irskými sazbami. S2 pošle takto vydělaný zisk do S1 a použije jako zprostředkovatele nizozemskou společnost. Přeš S1 se pak peníze dostanou do daňového ráje.⁸²

Tato technika ušetří ročně např. společnosti Google miliardy dolarů na daních. Společnost Google Ireland Ltd. shromažďuje většinu mezinárodních příjmů, které poté převede na holandskou dceřinou společnost Google Netherlands Holdings BV. Holandská společnost poté převede peníze zpátky do Irska na Google Ireland Holdings Unlimited, která drží práva udělovat licenci Google, tato společnost sídlí na Bermudách. Tímto způsobem jen za rok 2016 Google ušetřil na daních 3.6 mld. dolarů. Irská vláda uzavřela tuto daňovou mezeru v roce 2015, avšak společnosti z ní mohou profitovat až do roku 2020.⁸³

Obrázek č. 3⁸⁴

Technika Double Irish Dutch sandwich je zařazena pod TC. Jak jsem psal výše, tato technika je plně legální a dovoluje nadnárodním společnostem jako Google, Apple se vyhnout vysokým daním z příjmu PO, kdy stát mateřské společnosti, v tomto případě USA, doslova přichází o miliardy dolarů na daních ročně, což negativně ovlivňuje ekonomiku. Nelze tedy

⁸² KAGAN, Julia. *Double Irish With A Dutch Sandwich* [online]. investopedia.com, 19. června 2018 [cit. 16. ledna 2019]. Dostupné na < <https://www.investopedia.com/terms/d/double-irish-with-a-dutch-sandwich.asp> >

⁸³ KAHN, Jerememy. *Decoded: Double Irish & Dutch Sandwich tricks that Google used to save \$3.7 billion in taxes* [online]. economictimes.com, 3. ledna 2018 [cit. 25. října 2008]. Dostupné na < <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/business/decoded-double-irish-dutch-sandwich-tricks-that-google-used-to-save-3-7-billion-in-taxes/articleshow/62349788.cms> >.

⁸⁴ PEARSE-TRUST. *US Companies & Their Use Of The Double Irish Dutch Sandwich* [online]. pearse-trust.ie, 12. června. 2012 [cit. 16. ledna. 2019]. Dostupné na < <https://www.pearse-trust.ie/blog/bid/86105/US-Companies-Their-Use-Of-The-Double-Irish-Dutch-Sandwich> >.

hanit Google z daňových úniků, spíše případ ukazuje na nedostatky v celosvětovém daňovém systému. Ironií je, že USA má jedny z nejvyšších daní z příjmů PO vůbec, což je dle mého hlavním problémem, proč společnosti hledají daňově výhodnější podmínky. Problém je tedy v tom, že zisk není daněn ve státě, kde vzniká, tedy nefunguje zde princip zdanění u zdroje a kapitál se nevrací zpátky do země, kde byl vyprodukován. Vzhledem k tomu, že je velké množství rozdílných schémat podobných právě Double Irish Dutch sandwich, je těžké je regulovat, nebo postavit mimo zákon právě díky jejich množství a neprůhlednosti. Teoreticky to vyžaduje, aby stát uzavřel mezinárodní dohody s ostatními státy. Nemusím zdůrazňovat, že takový proces trvá léta, nemluvě o tom, že v rámci EU úprava přímých daní patří do kompetence členských států.

3.4.4 Repatriace zisku

Výše uvedené případy jsou v mnohém rozdílné, ale mají jednu společnou věc. Máme zde vždy mateřskou společnost, která se snaží co nejvýhodněji zdanit příjem ať už svůj, nebo své dceřiné společnosti sídlící v onshore nebo offshore jurisdikci. K tomu jí právě pomáhají země s privilegovaným daňovým režimem, které nabízejí nižší sazbu daně z příjmů PO, než je v zemi, kde mateřská společnost sídlí. Poté, co je zisk takto úspěšně zdaněn, však nastává pro mateřskou společnost problém, jak tento zisk převést zpátky do země sídla mateřské společnosti. Kdyby jednoduše společnost např. Apple, Google, Amazon, převedla zisky z daňového ráje přímo do USA, byly by tyto peníze zatížené obvyklou daní z příjmů PO a právě zde dochází k problému repatriace zisku. Pokud zrovna nepreferujete strategii Apple, která drží přes 240 mld. dolarů mimo USA, což je plně legální, je repatriace zisku důležité téma a existuje několik způsobů, jak jí docílit.

Technika „The Killer K“ je v poslední době pod velkým drobnohledem americké „Internal Revenue Service“, která se jí snaží všemožně regulovat, ale dá se říct, že společnosti jsou pořád napřed a technika stále s nejrůznějšími obměnami funguje. Jde v jednoduchosti o to, že mateřská společnost prodá své dceřiné společnosti akcie, mateřská společnost tak získá peníze, které nepodléhají zdanění, z důvodu, že převod peněz vypadá jako investice. Dalším způsobem je „The Deadly D“ a spočívá v tom, že mateřská společnost koupí třetí společnost, kterou následně prodá do vlastnictví své dceřiné společnosti za stejnou částku, za kterou ji koupila.⁸⁵ Tyto techniky se dle mého neřadí až tak mezi daňovou optimalizaci jako mezi daňový únik, jedná se vyloženě o obcházení zákona.

⁸⁵ DURDEN, Tyler. *How "Killer B" and "Deadly D" Strategies Allow Companies To Repatriate Billions And Find Higher IRR Alternatives To Hiring* [online]. zero hedge.com, 29. prosince 2010 [cit. 17. ledna 2019].

Dle „Fedu“ (Federal Reserve Systém)⁸⁶ bylo ke konci roku 2017 za hranicemi USA drženo offshore společnostmi, jejichž matky sídlí v USA, více než 1 trilion amerických dolarů v hotovosti, které zde byly drženy záměrně, aby nemusely být zdaněny v USA. V roce 2017 byl v USA přijat, byť na dočasnou dobu, Tax Cuts and Jobs Act (TCJA), který snížil daň z příjmů PO z 35 % na pouhých 8 % ze zisků ze zahraničí, které budou repatriovány v USA. Akt také ustanovil velmi důležitou věc, a to, že změnil USA z celosvětového na teritoriální systém zdanění. To znamená, že za starého systému platila společnost 35 % z příjmu získaného z kterékoliv země mimo USA (bez zápočtu daně placené této zemi), nyní bude každá dceřiná společnost platit pouze sazbu země, ve které je legálně usazena, bez další daně placené USA. Akt dle statistik Fedu přinesl reálné výsledky, a to, že jen za první čtvrtletí 2018 repatriovaly americké společnosti 300 mld. dolarů zpátky do USA.⁸⁷

TCJA je dle mého určitý ústupek společnostem, které drží své zisky offshore, TCJA má bezpochyby za cíl přinést více peněz zpátky do USA a zdá se, že byla zvolena strategie „lépe vybrat na daních méně, než vůbec nic“. To se jim očividně povedlo, za předpokladu, že jsou statistiky správně, tak do USA bylo jen za první čtvrtletí 2018 repatriováno více než 30 % všech peněz držných offshore. Na druhou stranu podobné „daňové slevy“ již USA zažily v minulosti a vedlo to jen ke krátkodobému přílivu financí do státní pokladny, nicméně v dlouhodobém hledisku se nevyřešilo nic a poté, co daňová sleva skončila, státy nadále kumulovaly zisk offshore. Co se týče změny na teritoriální způsob zdanění, ta by měla teoreticky snížit motivaci společností zakládat nové dceřiné společnosti v zemích s privilegovaným daňovým režimem. Jak úspěšný tento akt bude, zatím nelze říci.

Dostupné na < <https://www.zerohedge.com/article/how-killer-b-and-deadly-d-strategies-allow-companies-repatriate-billions-and-find-higher-irr> >.

⁸⁶ „Federální rezervní systém (neformálně Fed) je centrální bankovní systém Spojených států amerických . FED je neziskovou společností, která není nikým formálně vlastněna (spíše se jedná o nezávislou státní instituci) Akcie nejsou jako akcie soukromých společností, akcie FED vlastní 12 neziskových Regionálních federálních rezervních bank, které založila vláda USA. Stát má k FED přímý přístup skrze volbu vedení společnosti jednou za 14 let, tím je zachována politická nezávislost.“ Blíže WIKIPEDIA. Federální rezervní systém [online]. wikipedia.org [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné na < https://cs.wikipedia.org/wiki/Feder%C3%A1ln%C3%AD_rezervn%C3%AD_syst%C3%A9m >.

⁸⁷ SMOLYANSKY, Michael, SUAREZ, Gustavo, TABOV, Alexandra. U.S. Corporations' Repatriation of Offshore Profits [online]. federalreserve.gov, 4. září 2018 cit. [17. ledna 2019]. Dostupné na < <https://www.federalreserve.gov/econres/notes/feds-notes/us-corporations-repatriation-of-offshore-profits-20180904.htm> >.

4 Ekonomické dopady zemí s privilegovaným daňovým režimem

V předešlé kapitole jsem se zabýval pojmem mezinárodního daňového plánování a s ním souvisejícími technikami daňové optimalizace především u PO. Pokusil jsem se nastínit hranici toho, co je považováno ještě za legální daňovou optimalizaci, a co za daňový únik, a proč. V této kapitole bych rád uvedl, jaké dopady má existence zemí s privilegovaným daňovým režimem na jednotlivé státy a jejich ekonomiku, právní řád, a jaký účinek mají na globální úrovni. Všeobecné mínění o daňových rájích říká, že zde proudí zisky, které nepodléhají adekvátnímu zdanění, kdy by takto zdaněné zisky mohly být použity pro veřejnost například ve formě vyšších dávek, důchodů, peněz na výzkum, rekonstrukci infrastruktury.

Vyvstává tedy otázka, jaké množství zisků se převádí mezi státy kvůli rozdílným daňovým sazbám u daní z příjmů PO. Mezi lety 1985 až 2018 poklesla průměrná celosvětová daň z příjmů PO z vysokých 49 % na 24 %. Co tedy zapříčinilo, že daň z příjmů PO se za ta léta snížila na polovinu? Klasické vysvětlení spočívá v tom, že globalizace nutí státy zápasit o produktivní kapitál. Tím, že státy snižují sazby, mohou země přilákat více investorů, kteří zakládají společnosti investující do strojů, techniky, která činí dělníky produktivnějšími a zvyšuje jejich mzdu. Toto vysvětlení je hodně populární mezi politiky a následně se projevuje na přijímání jednotlivých legislativních aktů. Například akt TCJA, který v roce 2018 snížil daň z příjmů PO v USA z 35 % na 21 %. Dá se to ale empiricky podložit? V dnešní době největší nadnárodní společnosti ani nevedou hmatatelný kapitál do států s nízkou daňovou sazbou. Místo toho se vyhýbají daním přesouváním účetních zisků. Jako názorný příklad lze uvést společnost Google, která v roce 2016 vydělala 19,2 mld. na Bermudách, kde nezaměstnává ani jednoho pracovníka a nevlastní žádný hmotný majetek, ale je zde nulová daň z příjmů PO.⁸⁸

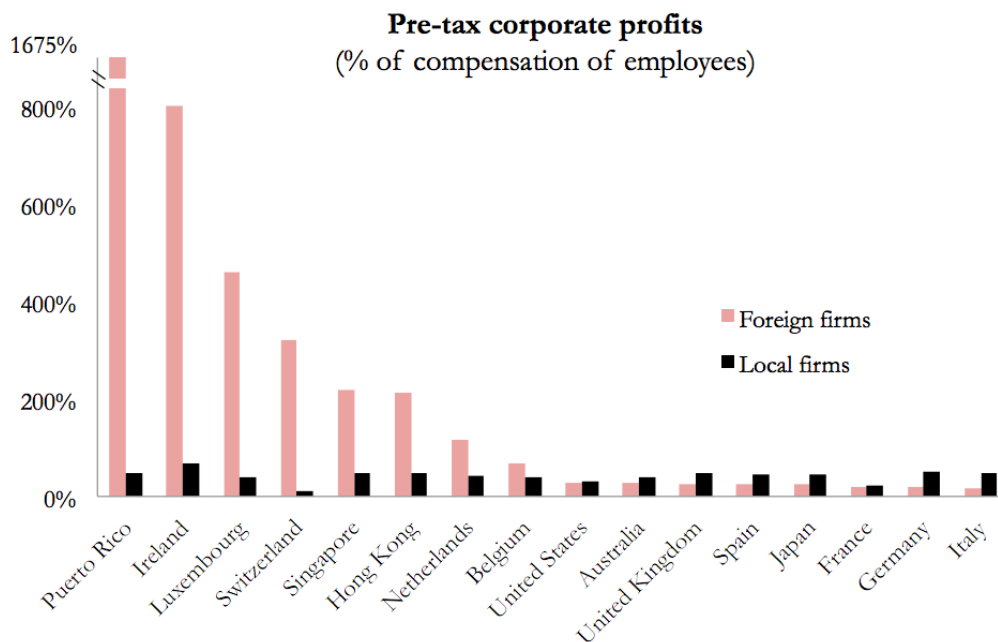
Trojice akademiků Tørsløv, Wier, Zucman, prováděla na téma převádění zisků do daňových rájů rozsáhlou studii, ve které tvrdí, že přesouvání zisku není hnacím motorem, který má za důsledek snižování sazeb u daní z příjmů PO. Dle jejich analýzy bylo přibližně 40 % (600 mld. USD) nadnárodních zisků v roce 2015 uměle přemístěno do daňových rájů. Toto vyvodili z tzv. zahraničních afilací, kdy byla zaznamenávána mzda zaplacená pobočkami nadnárodních společností v zahraničí a zisky, které tyto pobočky vytvářejí. Toto obrovské vyhýbaní se daňové povinnosti a také neúspěch v jeho omezení vede k tomu, že státy vzdávají

⁸⁸ TØRSLØV, Thomas, WIER, Ludwig, ZUCMAN, Gabriel. *The missing profits of nations* [online]. voxeu.org, 23. července 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na < <https://voxeu.org/article/missing-profits-nations> >.

boj s nadnárodními korporacemi. Snižování daňových sazeb u příjmů PO je tak důsledek chybných politik v zemích s vysokými daňovými sazbami, nikoliv vedlejším důsledkem globalizace.⁸⁹

Pomocí získaných dat autoři vytvořili následující graf:

In tax havens, foreign firms are much more profitable than local firms

Obrázek č.4.⁹⁰

Grafy nám ukazují poměr firemních zisků před zdaněním vůči mzdám. Výsledky analýzy potvrdily to, že v zemích s privilegovaným daňovým režimem jsou zahraniční společnosti více profitující, a to v řádech stovek procent, než místní společnosti. Naopak co je pro mě překvapující, je to, že v zemích, které nejsou považovány za daňové ráje, jako Španělsko, Japonsko, Francie, Německo a Itálie, lze vidět, že zahraniční firmy jsou méně ziskové, než firmy místní. Co však může za tak vysoké zisky v daňových rájích? Dle mého by se mohlo jednat právě o přesouvání zisků do těchto zemí, kde mají společnosti minimální náklady na mzdu, byrokracii aj.

Výzkum také potvrdil, že Irsko se nyní nachází na první příčce mezi daňovými ráji v rámci EU. Irské ministerstvo financí toto odmítá a označuje zjištění za „příliš

⁸⁹ TøRSLøV, Thomas, WIER, Ludwig, ZUCMAN, Gabriel. *The missing profits of nations* [online].voxeu.org, 23. července 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na < <https://voxeu.org/article/missing-profits-nations> >.

⁹⁰ GABRIEL-ZUCMAN. *The missing profits of nations* .[online].gabriel-zucman.eu, září 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na < <http://gabriel-zucman.eu/files/TWZ2018Slides.pdf>>.

zjednodušená“. Vyplývá to z výzkumu „The Missing Profits of Nations“ (Zmizelé zisky zemí) autorů Gabriela Zucmana, Thomase Torslova a Ludviga Wiera. Irské ministerstvo financí odmítá i to, že země je daňový ráj.⁹¹ Dle informací, které jsem během své práce získal, se domnívám, že Irsko se řadí mezi vyspělé země s určitými daňovými výhodami a je bez sporu využíváno jako přední centrum pro mezinárodní daňové plánování, které figuruje v Evropě. Viz případ Google nebo Apple v předchozí kapitole mé práce. Označil bych ho tedy spíše za onshore lokaci, než za typický daňový ráj. Pokud se budeme čistě řídit sazbami daně z příjmů PO, zjistíme, že mezi Irskem, které má nyní 12,5% sazbu, a Českou republikou, která má 19%, není až tak velký rozdíl. Co dělá Irsko nejvýznamnější onshore lokací v EU, ne-li na světě, je nynější legislativa, která dovoluje nulové zdanění společností registrovaných v Irsku, které však mají fyzické sídlo v jiné zemi, např. na Bahamách. To je stěžejní pro převod zisků společnosti, jelikož je možné, aby společnost dosáhla nižšího zdanění, než kterého dosáhne v Irsku.

Irsko, které zastává názor, že není daňovým rájem, však nejvíce za poslední léta brojí proti společným řešením, která chce najít EU proti daňové politice Googlu, Facebooku, Amazonu

a Applu. Jednotlivé země EU se tedy snaží donutit tyto velké firmy k tomu, aby odváděly daně právě v zemích, kde jich dosáhly, a především k větší daňové transparentnosti.⁹² Za novinku v boji proti těmto gigantům je považována směrnice, jejíž návrh podala Evropská komise na podzim roku 2016 a která byla schválena Evropským parlamentem v roce 2018, CCTB (Common corporate tax base). Návrhy směrnic zabývající se zdaněním musí být přijaty zvláštním legislativním postupem, tedy být jednomyslně přijaty hlasováním v Radě EU po konzultaci s Evropským parlamentem. Spolu s CCTB byla schválena směrnice CCCTB (Common consolidated corporate tax base), která má zavést společný konsolidovaný základ daně, měla by určit pravidla pro rozdělení konsolidovaného základu daně mezi členské státy EU. Tyto směrnice mají být implementovány do 1. 1. 2020.⁹³

Směrnice by tedy měly v praxi společnostem nebo skupinám společností, které provádějí zdanitelnou činnost ve více členských státech EU, umožnit, aby prováděly daňové povinnosti

⁹¹ČASOPISARGUMENT. Akademici: *Irsko je největší daňový ráj pro korporace* [online]. casopisargument.cz, 14. června. 2018 [cit. 24. ledna 2019]. Dostupné na < <http://casopisargument.cz/2018/06/14/akademici-irsko-je-nejvetsi-danovy-raj-pro-korporace/> >

⁹²STRNAD, Michael. *EU si chce posvítit na daně technologických gigantů. Irsko se brání* [online]. idnes.cz, 26. září 2017 [cit. 24. ledna 2019]. Dostupné na < https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/irsko-dane-evropska-unie-danovy-raj-prani-spinavych-penez.A170925_353810_eko_euro_rts >.

⁹³AKONT®. *Evropský parlament schválil směrnice CCTB a CCCTB* [online]. akont.cz, 24. května 2018 [cit. 25. ledna 2019]. Dostupné na < https://www.akont.cz/sk/nase-znalosti/prispevky.html/83_2256-evropsky-parlament-schvalil-smernice-cctb-a-ccctb/1 >.

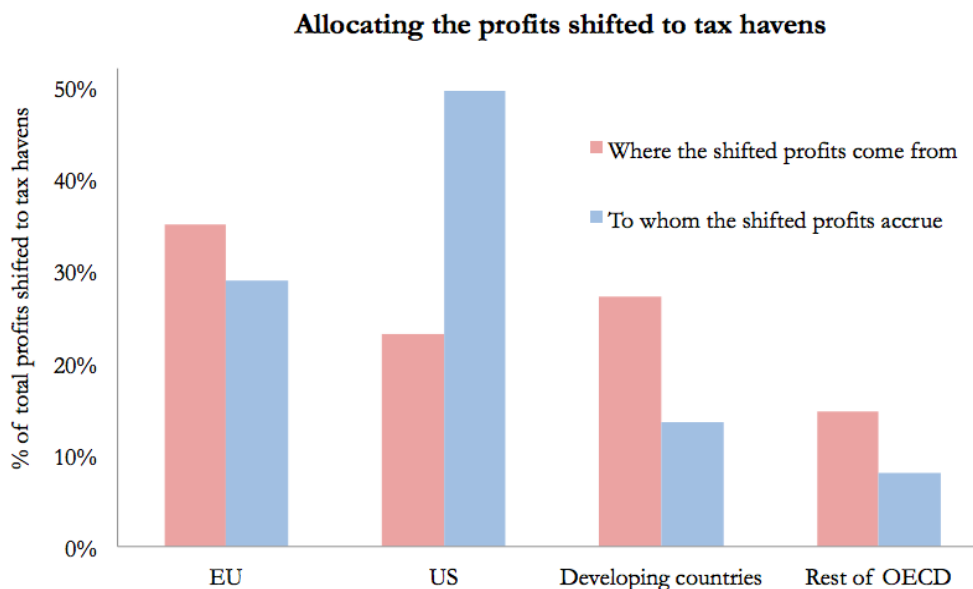
dle jednotného souboru pravidel pro výpočet základu daně, a používaly tak jednotnou daňovou správu. Dalším krokem by byla konsolidace, díky které by byl jednotný základ daně aplikován na součet veškerých příjmů firem EU. Celkové zisky by byly dle speciálního vzorce rozděleny např. s ohledem na množství kapitálu nebo zaměstnanců mezi země, ve kterých je příslušná skupina aktivní. Následně by členský stát zdanil přidělený zisk vlastní vnitrostátní daňovou sazbou. Tato pravidla by byla ovšem závazná jen pro společnosti, které mají v účetním roce obrat ve výši 750 mil. eur. Novinkou je přihlížení k přítomnosti společností, které nemají kamenné provozovny, ale fungují na digitální platformě a poskytují své služby právě spotřebitelům, kteří se nacházejí v Evropě prostřednictvím e-shopu, příkladem takové společnosti je všem známá společnost Ebay.⁹⁴

Dle mého názoru jsou směrnice EU, jejichž přijetí je závislé na ratifikaci jednotlivých členských států, krokem dopředu. Co se týče společné daňové politiky v rámci členských států EU je však nutno podotknout, že dané směrnice míří jen na velké nadnárodní společnosti. Jelikož je zde cíleno na společnosti s obratem ve výši 750 mil. eur ročně, směrnice se nedotkne malých a středních firem, což značí, že tyto firmy budou podléhat stále vnitrostátnímu zdanění. Směrnice by dle mého názoru měly pomoci k uzavření skulin v daňových systémech jednotlivých zemí tak, že velkým nadnárodním společnostem by bylo zabráněno v přesouvání zisků z jedné země EU do druhé, kdy si tak země záměrně snižují své daňové zatížení.

⁹⁴ LINKOVÁ, Jana. *Europoslanci schválili návrh pro výpočet korporátní daně* [online] 15. března 2018 [cit. 26. ledna 2019]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/9007/30657/clanek/europoslanci-schvalili-navrh-pro-vypocet-korporatni-dane/>>.

4.1 Globální zisk a ztráta v důsledku převádění zisků do zemí s privilegovaným daňovým režimem

Who shifts most? The US.
Who loses most? The EU.

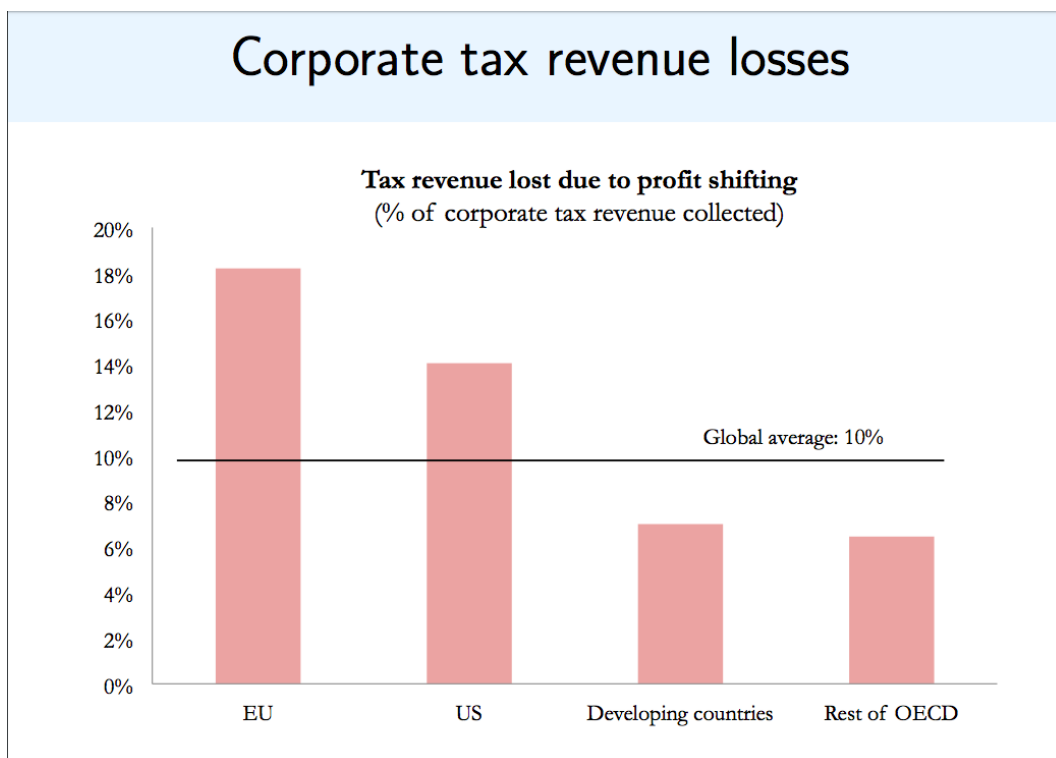
Obrázek č. 5.⁹⁵

Pokud tedy trojice akademiků zjistila, že 40 % celosvětových zisků PO (cca. 600 mld. USD) za rok 2015 bylo převedeno do daňových rájů, vyvstává otázka, kdo na tomto masivním přesouvání zisků nejvíce trápí a kdo naopak získává nejvíce. Dle grafu přibližně 35 % převedených zisků pochází z EU, 30 % z rozvojových zemí, 25 % z USA a zbytek pochází ze zbylých zemí OECD, jako je například Švýcarsko a Jižní Korea. Kolem 80 % zisků z EU je přesunuto do daňových rájů, onshore lokací, přičemž hlavními destinacemi jsou Irsko, Lucembursko, Nizozemsko, zatímco zisky přesunutá z USA jsou primárně posílány do mimoevropských daňových rájů, např. Bahamy a Panama. Z grafu dále vyplývá, že asi 50 % zisků, které jsou převáděny do daňových rájů, se vrací mateřským společnostem, které mají sídlo v USA, zatímco pouze 30 % jde do mateřských společností sídlících v EU.⁹⁶ Z tohoto tedy plyne, že z přesouvání zisku do daňových rájů získávají nejvíce akcionáři amerických společností.

⁹⁵ GABRIEL-ZUCMAN. *The missing profits of nation*. [online]. gabriel-zucman.eu, září 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na <<http://gabriel-zucman.eu/files/TWZ2018Slides.pdf>>.

⁹⁶ TøRSLøV, Thomas, WIER, Ludwig, ZUCMAN, Gabriel. *The missing profits of nations* [online]. gabriel-zucman.eu, červen 2018 [cit. 26. ledna 2019]. Dostupné na <<https://gabrielzucman.eu/files/TWZ2018.pdf>>.

4.2 Vliv převádění zisků do zemí s privilegovaným daňovým režimem na daň z příjmu PO

Obrázek č. 6⁹⁷

Autoři dle svých výzkumů tvrdí, že převádění zisků nadnárodních společností snižuje vybraný objem daně z příjmů PO v rámci EU přibližně o 20 %, v USA se jedná asi o 15 %, přičemž pro celý svět se jedná o 10% ztrátu na vybraných daních z příjmů PO, kvůli převádění zisků do onshore/offshore lokací. Je samozřejmostí, že ztráty na vybraných daních se v jednotlivých státech liší. Jedním z důvodů je, že podíl korporátních zisků pocházejících z nadnárodních korporací se různí, stejně jako některé ekonomiky jsou otevřenější než jiné. Navíc ztráta na objemu vybraných daní z příjmů PO souvisí s vyšší daňové sazby z příjmů PO. V rámci EU mají země s vyššími daněmi, např. Francie, Itálie, větší ztráty než země s nižšími daňovými sazbami, např. země východní Evropy. Tato korelace je v souladu s míněním, že čím vyšší sazby daní z příjmů PO, tím větší stimul mají společnosti převádět své zisky pryč.⁹⁸

Existencí daňových rájů tedy nejvíce trpí EU jako celek, konkrétně země s vysokými daňovými sazbami u daně z příjmů PO, které ztrácí na vybraných daních nejvíce. Studie probíhala mezi lety 2014 až 2018 a v jejích výsledcích není zohledněna novinka v podobě

⁹⁷ GABRIEL-ZUCMAN. *The missing profits of nation*. [online].gabriel-zucman.eu, září 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na <<http://gabriel-zucman.eu/files/TWZ2018Slides.pdf>>.

⁹⁸ TøRSLøV, Thomas, WIER, Ludwig, ZUCMAN, Gabriel. *The missing profits of nations* [online].gabriel-zucman.eu, červen 2018 [cit. 26. ledna 2019]. Dostupné na <<https://gabrielzucman.eu/files/TWZ2018.pdf>>.

aktu TCJA. Pokud akt bude mít účinek, jaký s ním zamýšlela americká legislativa, tedy mimo jiné podnítí repatriaci zisků USA společností ze zahraničí, můžeme dle mého názoru počítat s tím, že objem vybraných peněz na daních z příjmů PO se zvýší, a lze tedy očekávat úbytek v řádech jednotek procent.

5 Závěr

Státy nabízející privilegovaný daňový režim jsou hojně využívány především nadnárodními společnostmi k převádění kapitálu mezi jednotlivými složkami společnosti, které se nacházejí v odlišných státech. Tento kapitál by mohl být zdaněn a výnos využit ve veřejném sektoru, například k vybudování rozvinutějších infrastruktury. Daňové ráje jsou využívány především kvůli jejich nízkým daňovým sazbám, netransparentnosti, popřípadě nekooperativnosti s ostatními státy.

Ve své první kapitole jsem přišel na to, že neexistuje žádná jednotná definice pro pojem daňový ráj z čehož plyne, že různí autoři tento pojem vykládají rozdílně, proto tedy nelze určit ani přesný počet daňových rájů. Z historie daňových rájů jsem především vyvodil, že státy, které nejvíce brojí proti zemím s privilegovaným daňovým režimem, stály u jejich vzniku. Dále je potřeba rozlišovat mezi typickými daňovými ráji, jako je např. Panama, a onshore lokacemi, jako je Irská republika. Rozdíl je ten, že zatímco typický daňový ráj poskytuje většinou nulové daňové sazby a nulovou transparentnost, onshore lokace poskytují individuální zvýhodnění, jako je například přísné bankovní tajemství ve Švýcarsku. Nezbytné bylo také vymezit rozdíly mezi daňovým únikem a daňovou optimalizací.

Ve druhé kapitole jsem nastínil roli smluv o zamezení dvojího zdanění v mezinárodním daňovém plánování, jejichž cílem je zamezit dvojímu zdanění mezi státy, ve kterých sídlí nadnárodní společnosti, ale právě jimi jsou také využívány k mezinárodní daňové optimalizaci a nečistka kdy k daňovému úniku. Věnoval jsem pozornost formám právnických uskupení v daňových rájích, které u nás nemají své zastoupení, nebo jsou odlišně v právním řádu upraveny, jako např. Evropská společnost, trust. Dále jsem přišel na to, jaké techniky daňové optimalizace používají právnícké osoby na mezinárodní úrovni, tedy zejména jsem se zaměřil na využívání transferových cen a holdingových struktur a také na to, jak je následný zisk převáděn zpátky do země sídla mateřské společnosti. Zabýval jsem se vybranou judikaturou, která se vztahuje k daným technikám, a zjistil, že je jen velmi tenká hranice mezi daňovou optimalizací a daňovým únikem, a právě ji v mezinárodním daňovém plánování pomáhá dotvářet až judikatura, kdy soudy, ať už tuzemské, nebo zahraniční, či Evropská komise, především zkoumají v daném individuálním případě reálnost, účelnost transakce a její ekonomický smysl. Pokud tyto aspekty chybí, jedná se vesměs o daňový únik. Toto je i odpověď na mnou položenou výzkumnou otázku v úvodu mé práce.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřil na právní a ekonomické dopady daňových rájů, kdy jsem zjistil, že daňová optimalizace a s ní spojené transfery zisků mají za důsledek globální snižování daně z příjmu PO. Státy se snižováním daňových sazeb snaží nalákat investory,

avšak bez většího úspěchu. Dále jsem zjistil fakt, že v zemích s privilegovaným daňovým režimem jsou daleko úspěšnější zahraniční společnosti, naopak je tomu v onshore lokacích, kde vyššího zisku dosahují lokální společnosti. V kapitole jsem se také zabýval možným vyplněním skulin v daňových systémech jednotlivých zemí, které nabízí dvě směrnice EU, jejichž přijetí však stále závisí na členských státech EU. Zjistil jsem, že na transferech zisků nejvíce trápí na objemu vybraných daní EU jako celek, USA je na tom o něco lépe, přičemž v budoucnu lze očekávat, že se jim objem vybraných daní z příjmu PO podaří pravděpodobně zvýšit z důvodu nově přijatého TCJA.

Práci považuji za přínosnou pro toho, kdo by se chtěl více do hloubky zajímat o téma daňových rájů a jejich historii, a především o daňovou optimalizaci a její techniky. Práce by měla pomoci především stávajícím a budoucím podnikatelům při výběru vhodné podnikatelské struktury, plánu a rovněž při výběru vhodné onshore nebo offshore lokace pro jejich podnikání. Měla by také sloužit jako vodítko pro legální daňovou optimalizaci, která je součástí mezinárodního daňového plánování, a varovat před nelegálními daňovými úniky. Cílem mé práce bylo především utřídit si rozdíl mezi klasickým daňovým rájem a onshore lokací a pochopit rozdíl mezi daňovou optimalizací a daňovým únikem. Rovněž jím bylo pochopit, jaké jsou konsekvence existence daňových rájů na celosvětovou ekonomiku a na právní systémy. A dále se naučit do hloubky pracovat s odbornou literaturou, odbornými texty, judikaturou a také, jak stylizovat a psát odborný text. Troufám si říct, že všech těchto cílů bylo dosaženo.

Seznam zkratek

DPH	daň z přidané hodnoty
OECD	- -
TIEA	Tax Information Exchange Agreements
FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
OSN	Organizace spojených národů
USA	The United States of America – Spojené státy americké
EU	European Union – Evropská unie
USD	americký dolar
TC	Transfer pricing – transferové ceny
SRN	Spolková republika Německo
FED	Federal reserve systém – Federální rezervní systém
TCJA	Tax Cuts and Jobs Act
CCCTB	Common consolidated corporate tax base
CCTB	Common corporate tax base

Seznam použitých zdrojů

Monografie

1. BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*, 6. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2012.
2. BAKEŠ, Milan, KARFÍKOVÁ, Marie, KOTÁB, Petr. *Finanční právo*. 5. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2009.
3. DVOŘÁČEK, Jiří, TYLL, Ladislav. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností* 1. vydání. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2010.
4. DVOŘÁČEK, Jiří. *Podpora podnikání*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Vysoká škola ekonomická v Praze nakladatelství Oeconomica, 2003.
5. HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník* 3. vydání. Praha: Vydavatelství C.H. Beck, 2009.
6. KLEIN, Štěpán, ŽÍDEK Karel. *Mezinárodní daňové plánování*. Praha: Vydavatelství GRADA Publishing a. s., 2002.
7. KLEIN, Štěpán. *Daňové ráje...aby nebyly daňovým peklem*. 1. vydání. Ostrava: Vydavatelství Jiří Motloch – Sagit, 1998. "
8. KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. vydání. Praha: Vydavatelství Ústav práva a právní vědy, o.p.s. a European Bussiness School SE, 2018.
9. KOCINA, Jan. *Daňové trestné činy*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2014.
10. LESERVOISIER, Laurent. *Daňové ráje*. Praha: Vydavatelství HZ, 1996.
11. PETROVIČ, Pavel a kol. *Encyklopedie mezinárodního daňového plánování*. Beroun: Vydavatelství NEWSLETTER – Martin Novotný, 2002.

12. PETROVIČ, Pavel a kol. *Encyklopedie daňových rájů a jejich využití*. Praha: Vydavatelství Akont, 1998.
13. SOVOVÁ, Olga, FIALA, Zdeněk. *Základy finančního a daňového práva*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2009.
14. ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie s praktickou aplikací 2. vydání*. Praha: Vydavatelství C. H. Beck, 2008.

Soudní rozhodnutí a právní předpisy

1. Rozhodnutí Evropské komise ze dne 30. srpna 2016, sp. zn. IP/16/2923.
2. Rozsudek Kanadského daňového soudu ze dne 22. dubna 2008 sp. zn. 2008 TCC 231.
3. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. října 2015, sp. zn. 9 Afs 57/2015.
4. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. prosince 2007, sp. zn. 1 Afs 35/2007.
5. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Odborné články a příspěvky ve sborníku

1. ALEŠ, Jan. Daňový únik. *Právo a podnikání*, 2000, roč. 142, č. 6.
2. JANOVEC, Michal. Daňové úniky jako nelegální daňová optimalizace. In BABČÁK, Vladimír, ROMÁNOVÁ, Anna, VOJNÍKOVÁ, Ivana (ed.). *Daňové právo vs. Daňové podvody a daňové úniky*. Košice: Nakladatelství Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, 2015.

3. LENÁRTOVÁ, Gabriela. *Faktory vzniku daňových únikov*, 2000, roč. 29, č. 3.
4. SKALICKÁ, Hana. Daňové úniky, daňové podvody a jejich trestněprávní konsekvence – porovnání české a slovenské právní úpravy. In BABČÁK, Vladimír, ROMÁNOVÁ, Anna, VOJNÍKOVÁ, Ivana (ed.). *Daňové právo vs. Daňové podvody a daňové úniky*. Košice: Nakladatelství Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích, 2015.

Internetové zdroje

1. AKONT®. *Evropský parlament schválil směrnice CCTB a CCCTB* [online]. akont.cz, 24. května 2018 [cit. 25. ledna 2019]. Dostupné na <https://www.akont.cz/sk/nase-znalosti/prispevky.html/83_2256-evropsky-parlament-schvalil-smernice-cctb-a-ccctb/1>.
2. AKONT®. *Mezinárodní daňové plánování* [online]. Akont.cz [cit. 25. října 2018]. Dostupné na <<https://www.akont.cz/reseni/mezinarodni-danove-planovani.html> >.
3. AKONT®. *Mezinárodní holdingy* [online]. Akont.cz, [cit. 10. ledna 2019]. Dostupné na < <https://www.akont.cz/sluzby/korporatni/mezinarodni-holdingy.html>>.
4. AKONT®. *Slovník nejdůležitějších pojmů* [online]. Akont.cz [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na https://www.akont.cz/nase-znalosti/slovník-nejdulezitejsich-pojmu.html/128_2043-onshore-jurisdikce-onshore-jurisdiction
5. AKONT®. *Soukromá nadace* [online]. Akont.cz, 31. ledna 2011 [cit. 29. prosince 2018]. Dostupné na < https://www.akont.cz/en/nase-znalosti/prispevky.html/83_531-soukroma-nadace/2>.
6. AKONT®. *Trust jako nejúčinnější nástroj ochrany majetku* [online]. Akont.cz, 1. září 2010 [cit. 1. ledna 2019]. Dostupné na < https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_494-trust-jako-nejucinnejsi-nastroj-ochrany-majetku>.

7. AKONT®. *Význam slova offshore* [online]. Akont.cz [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_618-vyznam-slova-offshore/0>.
8. AVI-YONAH, Reuven. PANAYI, Christiana. *RETHINKING TREATY-SHOPPING LESSONS FOR THE EUROPEAN UNION* [online]. law.umich.edu, leden 2010 [cit. 12. ledna 2019]. Dostupné na <<http://www.law.umich.edu/centersandprograms/elsc/abstracts/pages/papers.aspx> >.
9. AVI-YONAH, Reuven. PANAYI, Christiana. *RETHINKING TREATY-SHOPPING LESSONS FOR THE EUROPEAN UNION* [online]. law.umich.edu, leden 2010 [cit. 12. ledna 2019]. Dostupné na <<http://www.law.umich.edu/centersandprograms/elsc/abstracts/pages/papers.aspx> >.
10. Citáty. *Citáty na téma daň* [online]. citáty.net. [cit. 29. října 2018]. Dostupné na <<https://citaty.net/temata/dan>>.
11. CRAIG, Anthony. *Why is Monaco considered a tax haven?* [online]. Investopedia.com, 29. března 2018 [cit. 20. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.investopedia.com/ask/answers/060316/why-monaco-considered-tax-haven.asp>>.
12. ČASOPIS ARGUMENT. Akademici: *Irsko je největší daňový ráj pro korporace* [online]. casopisargument.cz, 14. června. 2018 [cit. 24. ledna. 2019]. Dostupné na <<http://casopisargument.cz/2018/06/14/akademici-irsko-je-nejvetsi-danovy-raj-pro-korporace/>>.
13. DURDEN, Tyler. *How "Killer B" and "Deadly D" Strategies Allow Companies To Repatriate Billions And Find Higher IRR Alternatives To Hiring* [online]. zerohedge.com, 29. prosince 2010 [cit. 17. ledna 2019]. Dostupné na <<https://www.zerohedge.com/article/how-killer-b-and-deadly-d-strategies-allow-companies-repatriate-billions-and-find-higher-irr> >.

14. EUROPA. *State aid: Ireland gave illegal tax benefits to Apple worth up to €13 billion* [online]. europa.eu, 30. srpna 2016 [cit. 9 ledna 2019]. Dostupné na < http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2923_en.htm >.
15. GABRIEL-ZUCMAN. *The missing profits of nations* [online]. gabriel-zucman.eu, září 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na < <http://gabriel-zucman.eu/files/TWZ2018Slides.pdf> >.
16. HABA, Viktor. *Mezinárodní daňové plánování* [online]. Finance.cz, 10. 6. 2010 [cit. 2. prosince 2018]. Dostupné na < <https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/267561-mezinarodni-danove-planovani/> >.
17. KAGAN, Julia. *Double Irish With A Dutch Sandwich* [online]. investopedia.com, 19. června 2018 [cit. 16. ledna 2019]. Dostupné na < <https://www.investopedia.com/terms/d/double-irish-with-a-dutch-sandwich.asp> >
18. KAHN, Jerememy. *Decoded: Double Irish & Dutch Sandwich tricks that Google used to save \$3.7 billion in taxes* [online]. economictimes.com, 3. ledna 2018 [cit. 25. října 2008]. Dostupné na < <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/business/decoded-double-irish-dutch-sandwich-tricks-that-google-used-to-save-3-7-billion-in-taxes/articleshow/62349788.cms> >.
19. LINKOVÁ, Jana. *Europoslanci schválili návrh pro výpočet korporátní daně* [online] 15. března 2018 [cit. 26. ledna 2019]. Dostupné na < <https://www.euroskop.cz/9007/30657/clanek/europoslanci-schvalili-navrh-pro-vypocet-korporatni-dane/> >.
20. NERUDOVÁ, Danuše. *Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění* [online]. Mzdovápraxe.cz, 1. června 2007 [cit. 3. prosince 2018]. Dostupné na < <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d2278v3021-mezinarodni-smlouvy-o-zamezeni-dvojeho-zdaneni/#footnote-6> >.
21. Oddělení 2502. *Přehled dohod TIEA*. [online]. mcfrcz.cz, 16. 1. 2013, aktualizováno 26. 10. 2017 [cit. 25. října 2008]. Dostupné na

- <<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/prehled-dohod-tiea>>.
22. OECD. *COUNTERING OFFSHORE TAX EVASIONC* [online]. oecd.org, 28. září 2009 [cit. 2. listopadu 2018]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/42469606.pdf>>.
23. Offshorenews. *Historie offshore finančních služeb*[online]. Offshorenews.cz [cit. 18. listopadu 2018]. Dostupné na< <http://offshorenews.cz/>>.
24. PALAN, Ronen. *The history of tax havens*. [online]. health-equity.lib.umd.edu, 1. listopadu 2009 [cit. 18. listopadu 2018]. Dostupné na < <http://health-equity.lib.umd.edu/4042/1/policy-paper-92.html#con>>.
25. PEARSE-TRUST. *US Companies & Their Use Of The Double Irish Dutch Sandwich* [online]. pearse-trust.ie, 12. června. 2012 [cit. 16. ledna. 2019]. Dostupné na < <https://www.pearse-trust.ie/blog/bid/86105/US-Companies-Their-Use-Of-The-Double-Irish-Dutch-Sandwich>.
26. ROUDNÝ, Václav. *Daňové plánování 1. část* [online]. mzdovápraxe.cz, 3.11.2005 [cit. 22. října 2018]. Dostupné na <<http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d1557v1533-danove-planovani-1-cast/>>.
27. SATO, Alexej. *Transferové ceny* [online]. exportguru.cz, [cit. 6. ledna 2019]. Dostupné na < <http://www.exportguru.cz/exportni-pruvodce/transferove-ceny> >.
28. SMOLYANSKY, Michael, SUAREZ, Gustavo, TABOV, Alexandra. *U.S. Corporations' Repatriation of Offshore Profits* [online]. federalreserve.gov, 4. září 2018 cit. [17. ledna 2019]. Dostupné na <<https://www.federalreserve.gov/econres/notes/feds-notes/us-corporations-repatriation-of-offshore-profits-20180904.htm>>.
29. STRNAD, Michael. *EU si chce posvítit na daně technologických gigantů. Irsko se brání* [online]. idnes.cz, 26. září 2017 [cit. 24. ledna 2019]. Dostupné na <

https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/irsko-dane-evropska-unie-danovy-raj-prani-spinavych-penez.A170925_353810_eko_euro_rts >.

30. The Economist. *On or off, It's a matter of degree* [online]. The economist.com. 22 února 2007 [cit. 4. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://www.economist.com/special-report/2007/02/22/on-or-off>>.
31. TØRSLØV, Thomas, WIER, Ludwig, ZUCMAN, Gabriel. *The missing profits of nations* [online].voxeu.org, 23. července 2018 [cit. 23. ledna 2019]. Dostupné na <<https://voxeu.org/article/missing-profits-nations>>.
32. Whistleblowerjusticenetwork. *What Is A Tax Haven?* [online]. whistleblowerjusticenetwork.net [cit. 2. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://whistleblowerjustice.net/what-is-a-tax-haven/>>.
33. Wikipedia. *FATF blacklist* [online]. Wikipedia.org, 13 listopadu 2018 [cit.20. listopadu]. Dostupné na <https://en.wikipedia.org/wiki/FATF_blacklist#February_2016_statement>.
34. Wikipedia. *Federální rezervní systém* [online]. wikipedia.org [cit. 3. 2. 2019]. Dostupné na <https://cs.wikipedia.org/wiki/Feder%C3%A1ln%C3%AD_rezervn%C3%AD_syst%C3%A9m>.
35. WU, Tun Nin. *Theory and Operation of a Modern National Economy. Tax Havens* [online]. semanticscholar.org, listopad 1999 [cit. 29. listopadu 2018]. Dostupné na <<https://pdfs.semanticscholar.org/6856/47ce0899b9df6d613bb7893032564726665a.pdf>>.

